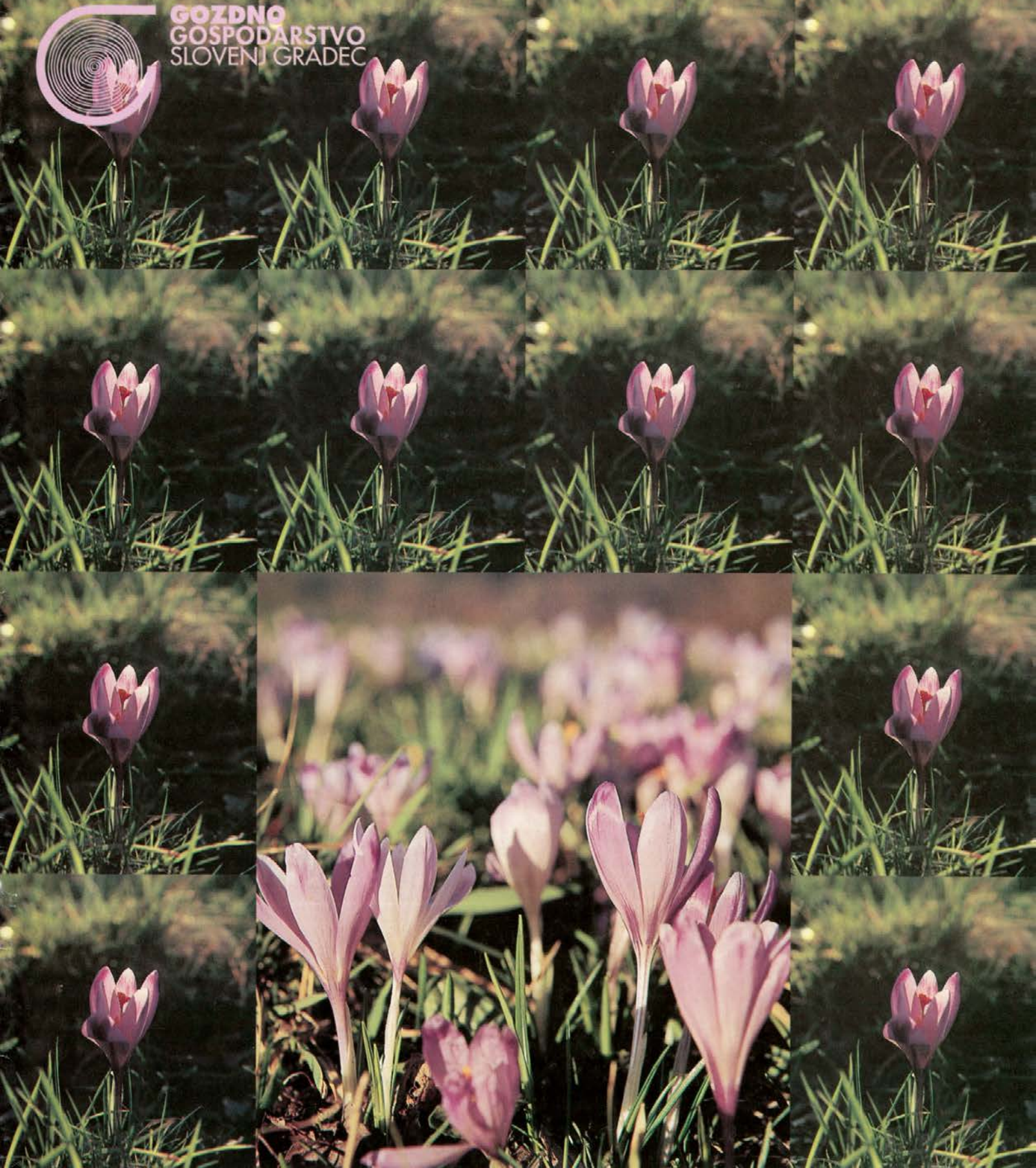

VARNIK

LETO XXX / ŠTEVILKA 3, MAREC 1998 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 230 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

HUBERT DOLINŠEK, dipl. inž. gozdarstva

POSLOVANJE V LETU 1997

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je v letu 1997 gospodarilo na 16.000 ha državnih gozdov. V njih smo posekali in prepeljali do potrošnikov 50.000 m³ gozdnih sortimentov.

Pogoji pridobivanja so bili zahtevni. Povprečno posekano drevo je bilo samo 0,5 m, sečnje pa so bile razpršene. Vse to pa je povzročalo nadpovprečne stroške poslovanja. Prodajne cene so ostale nespremenjene kljub inflaciji.

V državne gozdove smo vložili 34 % od vrednosti prodanega lesa in to 56. mio v gojenje in varstvo gozdov, 49 mio za vzdrževanje cest in 33 mio v novogradnje in vzdrževanje vlak.

Z gradbeno dejavnostjo smo ustvarili tretjino celotnega prihodka podjetja. Večina, 81 % prihodka, je bila ustvarjena pri nizkih gradnjah in to polovica na gozdnih cestah in polovica pri gradnji parkirišč, šolskih igrišč in na lokalnih cestah.

Visoke gradnje so ustvarile eno petino prihodka gradenj. S to strukturo smo zadovoljni, saj se na področju visokih gradenj šele uveljavljamo.

Tržili smo 72.000 m³ gozdnih sortimentov od tega iz odkupa 21.000 m³, 5.000 m³ pa smo predelali v žagan les in trame.

Razširili smo ponudbo naše trgovine LES in v Slovenj Gradcu odprli novo prodajalno.

Transport lesa smo opravili večinoma 90 % z lastnimi kamioni. Za večjo učinkovitost in zmanjšanje stroškov smo nabavili 2 kamiona MAN.

Aprila 1997 smo ustanovili invalidsko podjetje s 65 zaposlenimi delavci. Proizvodni program podjetja je usklajen z delazmožnostjo zaposlenih. Skupno je bilo v Gozdnem gospodarstvu zaposlenih 310 delavcev.

Pri težkih pogojih poslovanja v lanskem letu, zaradi nelojalne konkurence, vplivu inflacije na stroške ob nespremenjenih prodajnih cenah in visokem deležu invalidov smo s pozitivnim rezultatom za preteklo leto lahko zadovoljni.

Predstavitev revirja Pudgarsko z vidika kulturne in naravne dediščine

Revir Pudgarsko je eden izmed sedmih revirjev v KE Črna na Koroškem. V revirju prevladuje hribovit in gorat svet, ravne površine pa so veliko skromnejše zastopane, so le po dolinskem dnu. Na karbonatni podlagi so nastala gozdna rjava tla, za katera je značilna biološka in kemična stabilnost. Revir leži v srednje evropskem pasu z izrazitimi alpskimi in subalpskimi podnebnimi značilnostmi. Vegetacijska doba traja 4 do 6 mesecev. Najnižje ležeča točka v revirju je na nadmorski višini 580 m (Črna), najvišja pa na nadmorski višini 1684 m (Komen ali Kamen).

Kulturne zanimivosti v revirju

Ludranski vrh je naselje samotnih in trdnih kmetij. Skoraj na vsaki kmetiji je kaj etnografsko zanimivega. Domačija pri Končniku je kot celo-

Cemprin in macesen na Pudgarskem - v ozadju Olševa. Foto: Gorazd Mlinšek

Najevska lipa se je skozi stoletja upirala viharjem in strelam. Foto: Gorazd Mlinšek

MARIJA ROŽEN Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slov. Gradec

ta izjemen primer bogate kmetije iz 2. polovice 18. stoletja. Arhitektura priča o naprednem alpskem prostorskem konceptu. V sklopu Končnikove domačije je velik marof (gospodarsko poslopje z mostom). Pri Vesevkovi domačiji stoji lepo baročno slopasto znamenje, enako imenitno je tudi pri kmetiji Najevnik. Pri kmetiji Božič pa se je ohranila lesena oferska bajta. Objekt nam je primer skromne (preužitkarske) stanovanjske arhitekture.

Naravne zanimivosti v revirju

Božičev slap v Ludranskem vrhu je preko 20 m visok. Nastal je pod vplivom erozije na stiku dveh kamenin. V zgornjem delu so trši graniti, spodaj pa mehkejši apnenec in dolomit. Poleg Božičevega slapa imamo tudi Rezmanov slap, ki je manjši, 12 m in je bolj vodnat, nastanek in zadržanosti pa so enaki.

Za oba slapa v Ludranskem vrhu pa ugotovljamo, da sta ogrožena, ker se zaradi strupenih plinov suši gozd na vodozbornem območju obeh potokov. S propadanjem gozda pa se spremeni vodni režim tako, da potoka v času deževja in taljenja snega postaneta hudournika, v sušnem obdobju pa presahneta.

KAMEN (1684 m) je nahajališče redke kamnine (andezit in andezitni groh). Tla so povsod prekrita s preperelnino, le na vrhu Kamna se pokaže gola andezitna skala. Zaradi večjega področja na andezitni podlagi je tu rastišče redkih rastlinskih vrst pri nas. Na Končnikovem vrhu na severnem pobočju Smrekovca je naravno rastišče cemprina in udorno jezero imenovano Končnikova luža. Jezero je zanimiva hidrološka tvorba na nadmorski višini 1.580 m.

CEMPRIN (1050m) raste pri planinski postojanki Pudgarsko. Obseg debla 182 cm, premer pa 58 cm. Pri nas je cempriin zelo redka drevesna vrsta, tudi dimenzije tega osebkca so glede na samo vrsto v naših pogojih že pomembne.

MACESEN Obseg debla 241 cm, premer pa 76 cm; je kot sestavni del vetrnega zaslonca in je ekološko in ambientalno pomembno drevo.

JESEN Obseg debla je 442 cm, premer pa 140 cm. Je najdebelejši jesen v občini Črna. Ima kulturno pričevalno funkcijo, ker je eden redkih še ohranjenih dreves imenovanih vejnik (veje so obrezovali za spomladansko hrano živine). Tu bi lahko naštel še lipe, ki stoje pri vsaki kmetiji v Ludranskem vrhu. Predstavila pa bi Najevsko lipo.

NAJEVSKA LIPA

Pod najmlajšim slovenskim vulkanom Smrekovcem, ki mu geologi prisojajo dvajset milijonov let, raste najstarejša slovenska lipo, Najevska lipo imenovana. Profesor Viktor Petrovšek je o njej zapisal, da je to lipo vseh lip. Starost te lipe lahko samo ocenjujemo, ker je s strani in v sredini votla tako, da se njena starost ne da ugotoviti z vrtnjem, kot to ugotovljamo pri zdravih drevesih. Najverjetnejšo njeno starost izdaja letnica na bližnjem zidnem znamenju - 1222. Potemtakem bi bila lipo stara 770 let. Visoka je okrog 28 m, kar za te vrste drevesa sploh ne pomeni kakšne posebne veličine, presenetljiv

Pudgarsko s Smrekovcem

Foto: Gorazd Mlinšek

pa je njen obseg, saj meri v prsni višini kar 10,58 m, kar pa je za slovenska drevesa vsekakor daleč pred vsemi slovenskimi rekordi.

Najevska lipo raste na Ludranskem vrhu pri kmetu Najevniku, od koder tudi njeno ime. Nadmorska višina njenega rastišča je 1056 m, na robu gozda. Kjer raste, je pod njo zgrajena cesta, tako da danes dostop do nje ni težaven. Iz Črne vodita do nje dve cesti: ena je dolga 7 km, druga pa 11 km, tako da znaša njena krožna pot iz Črne in nazaj 18 km.

Svojo veličastno starost kaže danes Najevska lipo tudi na zunanji. Viharji, ki so jo upogibali skozi stoletja in strele, ki so jo kdove kolikokrat obiskovale, so ji zadale rane, zaradi katerih se suši stranski vrh in posamezne veje. Vse to pa se sproti obnavlja in mogočne grčaste zarastline opozarjajo na njeno vitalnost. Ob vsem tem bi pomislili, da te lipe ne bo konec tudi čez tisoč let. Po ustnem izročilu so si Turki pod njo pripravljali kosilo, baje so jedli z zlatimi žlicami in so jih pokopali kar pod njene korenine, ko so morali v beg pred Matjaževo vojsko. Včasih so tej pripovedi tako zvesto verjeli, da so nekateri pod njo začeli kopati. Do danes tega zaklada ni našel še nihče.

Dandanašnje dni, ko postaja lipo zopet oživiljen simbol slovenstva, njegove prvobitnosti in trdoživosti, bi morali temu posvetiti vsekakor več pozornosti. Delamo ji kar nekakšno krivico, ko jo tako malomarno, iz vseh plati našega življenja spregledamo, ona pa jih nam nudi v takem izobilju: narodnostno, turistično, rekreacijsko, ekološko, biološko, zgodovinsko, znanstveno, kulturno...

Že naši predniki so s spoštovanjem do dreves-

Veliki jesen na Pudgarskem Foto: Gorazd Mlinšek

nih spomenikov zapeli pesem, ki je nastala prav pod njihovimi krošnjami.

Lipa zelenela je tam v dišečem gaju, s cvetjem me posipala, d'jal sem, da sem v rajju.

Tudi mi se vračajmo z odprtimi očmi v te lepe kraje!

POGLEDI REVIRNEGA GOZDARJA NA USTANOVITEV "KRAJINSKEGA PARKA BISTRA"

JANEZ ŠVAB, inž. gozdarstva

Zavod za gozdove Slovenije,
območna enota Slovenj Gradec

Naravni prostor je vse bolj izpostavljen medsebojnemu učinkovanju različnih interesov. Z rastočo sposobnostjo človeka, da manipulira z energijo, snovjo in informacijami, postajajo posegi v naravni prostor vse korenitejši ter žal neorganizirani, brezobzirni in okolju neprijazni.

Nastanek pobude

Ko so se v letu 1995 pričele določene aktivnosti za gradnjo gozdne vlake Smrekovec - Grudnova koča, so se pričele tudi aktivnosti proti gradnji vlake. Nisem pristaša ne vem kakšnih gradbenih posegov v gozd, vendar po svojih izkušnjah vem, da je bila leta gradnja potrebna, če bo pod to vlako ostal gospodarski gozd. Čeprav je tu koncentracija sečne majhna (3 - 4 m³/ha/leto), bi nastale velike poškodbe na gozdnih tleh in na preostalem drevju v sestojih, kajti tu so predeli za ročno spravilo, ki ga bo zamenjala žičnica. Zaradi razgibanega reliefa bi tu kaj kmalu nastale močne erozijske poti.

Za zaščito življenjskega prostora redkih živalskih vrst (veliki petelin, gozdni jareb...) pa mora biti izpolnjen pogoj, da je vlaka namenjena izključno gozdni proizvodnji v daljših časovnih razdobjih in zimsko koncentracijo sečenj. Gozd nad nadmorsko višino 1300 - 1400 m (nad zgornjo stezo) pa bi moral biti izločen kot gozd s posebnim namenom.

Zaradi samih protiakivnosti za gradnjo gozdne ceste je nastala pobuda za ustanovitev "Krajinskega parka Bistra". Tu pa že nastane prvo nesoglasje. Lokalni politiki, ki se pač

čutijo poklicane za nosilce razvoja projekta "Krajinski park Bistra" forsirajo, da bi bil krajinski park nad cestami Suhi travnik - Bela peč in Suhi travnik - Kramarca. Seveda je ta del krajine zelo zanimiv, tako na področju rastištva in živalstva. V tem delu najdemo verjetno eno redkih naravnih nahajališč cemprena v Sloveniji, najdemo svojevrstno rastištvo na ostankih vulkana Kamen (predlog za rezervat), pa še kaj bi se našlo. Pa kljub temu je tu skoraj 100% gozdnatost, za oko skoraj neprijetna, nepretregana, relativno enolična podoba.

Kot se vidi na fotografiji, pa je Bistra lepša kot celota, s svojimi značilnimi celki, s svojo položno dolino in strmimi obronki. Bistra je bila nekoč skupaj z Ludranskim vrhom sestavni del predela "Am Rudlems Ekgh" (čisti kot) in šele v poznejši reorganizaciji prostora (l. 1762) sta nastali dve katastrski občini: Ludranski vrh (Ludenberg) in Bistra (Wistra). Po Mrdavšiču 1967 je krajevno ime Bistra nastalo iz ženske oblike imena bister (čist, deroč, hiter, jasen). Samo krajevno ime in kmetije se v pisni obliki pojavljajo prvič v urbarju iz leta 1524.

Vsa ta pokrajina, z nepretreganim gozdom, praktično od Kramarce do Raduhe, z zelo lepim potokom Bistra, s svojevrstno obliko celkov (nastalih v 13. do 15. stoletju), svojevrstno arhitekturo (npr. hiša pri Osojniku nosi letnico 1634), z naravnimi spomeniki (Kozja peč, svečaste smreke v Ježevih repih, dvoglava tisa pri Osojniku, Ježevi peski v Raduhi, Greben,

Pogled na Bistra z Raduho in Olševo v ozadju.

Foto: Gorazd Mlinšek

Bela peč s kraškimi pojavi, posamezna drevesa na zgornjih mejah svojih oreolov itd.), tvori zelo lep kompleks, ki opravičeno nosi svoje ime.

Kot revirni gozdar v revirju Bistra sem bil s pobudo o ustanovitvi "Krajinskega parka Bistra" zelo zadovoljen, pri samem delu odbora pa me je motilo kar nekaj podrobnosti:

- Sama ideja o projektu je prišla nekje od drugod; nagibi za to so predvsem osebne narave. Ideje praktično niso sprejeli domačini. Pobudniki same ideje niti niso iskali stikov, tako da so domačini prve informacije dobili preko radia Slovenija.

- V odboru ni nikogar izmed revirnih gozdarjev (v parku so zastopani trije gozdni revirji: Javorje, Pudgarsko in Bistra), ni kmetijske pospeševalne službe, ni lovške družine Bistra in največji paradoks, da do pred kratkim ni bilo v odboru domačina iz Bistre in Ludranskega vrha. Član odbora za ustanovitev "Krajinskega parka Bistra" pa je lastnik gozda iz Javorja, ki je v letu 1997 napravil več kot 1 ha velik golosek.

- Pobudniki za ustanovitev "Krajinskega parka Bistra" so spregledali, da so lastninske razmere drugačne kot leta 1966, ko so sosednje Toplo razglasili za krajinski park brez vednosti domačinov. Po anketi krajanov Tople (Kordec M 1995) krajinski park ni prednost, kajti pri vrsti del morajo dobiti dodatna soglasja, sam krajinski park jih pri delu omejuje, prav tako pri razvoju kmetij.

- Ni jasnega koncepta o delu v naprej. Ljudje v odboru se še vedno dogovarjajo, ali park naj bo ali ne, namesto, da bi se pričele aktivnosti v smeri zainteresiranja domačinov in porabnikov prostora. Domačini tu niso samo nekaj največjih kmetov temveč tudi agrarni interesi in stanujoči v logarnicah Mlinarsko in Pudgarsko.

Upam, da članek ni izzvenel preveč kritizersko, kajti z dopisom v časopis imam možnost, da tvorno sodelujem pri ustanavljanju "Krajinskega parka Bistra"; dobro se zavedam, da je lahko takšen park kot kamenček v mozaiku pri globalni zaščiti Zemlje.

GOZDARJI V HUDI LUKNJI

JERNEJA ČODERL, dipl. inž. gozd.

Zavod za gozdove Slovenije,
območna enota Slovenj Gradec

Huda luknja - "Hudi rov" vabil

Foto: Matej MODIC

O Hudi luknji, votlini nad Radljami, smo v vodnik za učno pot "Stari grad" zapisali nekaj osnovnih informacij.

Za spoznavanje zanimivosti kraških pojavov ni potrebno, da se odpravimo na Primorsko. Huda luknja res ni Postojnska jama, je pa gotovo vredna ogleda.

Huda luknja je votlina v osrčju apnenčastega skalovja. Z nekaj poguma lahko postanemo raziskovalci - jamarji in občudujemo razbrazdane stene kraške jame. Voda, ki je oblikovalka kraškega sveta, nenehno in vztrajno kipari, brazda, raztaplja in ustvarja očem zanimive oblike.

Da pa o Hudi luknji ne bi pisali in govorili kar tako "na pamet", smo se odločili, da jo raziščemo oz. vsaj obiščemo skupaj s pravim jamarjem. Ker gozdarji premoremo takšne vrste ljudi v svoji sredini, smo se obrnili na Primoža Areha, gozdarja iz Mislinje. Primož je bil do dostopa k Hudi luknji dokaj molčeč. Pred skalnatim balvan-

om sva s kolegom Hafnerjem opazovala Primoževa svetilka je najprej osvetlila začetni del Hude luknje. Opazili smo dva kraka, vendar se je levi takoj zaključil. Po desnem kraku smo nadaljevali pot. Že po nekaj metrih smo morali premagati prvo večjo oviro, zlesti smo morali čez skalnato piramido. Huda luknja je zanimiva že kar od samega začetka. Stene votline, ali bolj povedano rova, so razbrazdane, izločena siga ustvarja umetnine. O kakšnih večjih kapnikih, stalaktitih ali stalagnitih, bi bilo pretirano govoriti, opazili pa smo nekaj zaves. Ko smo pod Primoževim vodstvom prehodili še kakšnih 20 m, smo naleteli

na ponovno oviro, ki jo je predstavljal zelo ozek prehod med dvema skupnima narivoma. Na tem težavnem mestu smo se odločili, da kolega Hafner počaka, s Primožem sva se po koleh plazeč prebila skozi ožino.

Ko sem se ozrla nazaj v neprebojno temo, sem bila kar nekako srečna, da lahko nadaljujem pot pod okriljem Primoževe svetilke. Kolega Hafner je ostal stisnjen v rovu v popolni temi. S Primožem sva se prebijala naprej, opazovala jamske žuželke in sledove prejšnjih obiskovalcev. Da je bila Huda luknja že raziskovana, so potrjevale puščice in številke na steni. Občasno je svetlobo prekinjala tema, ko je ob nenadni vedno znova prižigati svetilko. V trenutkih teme mi ni bilo najlepše pri srcu. Najtežji trenutki jamarskega podviga so sledili, ko je ob nenadni temi Primož v stranskem slepem kraku leže na trebuhu zaklical: "Sedaj sva pa v kaši!" "Kaj to pomeni", sem se vprašala. Po Primoževem nasvetu sem se ped za pedjo pomaknila nazaj in mu naredila prostor, da se je priplazil nazaj do manjše razširitve. "Izgubil sem kamenček potreben za delovanje svetilke, rezervnega pa nimam!", je pojasnil Primož sredi temnega rova. Čez trenutek pa se je znova oglasil, tokrat z vedrejšim glasom: "Ga že imam, k sreči je padel v čelado." Mislim, da sem slišno zadihala s polnimi pljuči. Po tem pripetljaju je teklo vse gladko do srečne vrnitve nazaj na sončno svetlobo. Kolena so bila odrgnjena, hlače in roke blatne, na moji glavi bi se ob natančnem pregledu dalo najti tudi kakšno buško. Vse naštetu pa ni omembe vredno v primerjavi z zmagoslavnim občutkom, da sedaj vem, kako Huda luknja poteka in kakšna v resnici je. Samo za sebe sem jo preimenovala v Hudi rov, to pa je moja skrivnost.

DREVESNI POSEBNEŽI ČEŠNJEVA LEPOTICA NA PUDGARSKEM

GORAZD MLINŠEK, dipl. inž. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Na vse strani je enakomerno razvejana češnja na Pudgarskem. Raste v neposredni bližini nekdanje logarnice. Pod njo se v poletni vročini hladijo številni pohodniki, gozdarji in moidoči. Prav prijeten je razgled na bližnjo in daljno okolico. Lahko splezaš v njeno krošnjo in tvoj pogled na Smrekovec, Raduho, Olševo in Peco bo še lepši. Bolje bo, da ostaneš kar na trdih tleh, saj je češnja v deblu in v posameznih vejah votla. Pa kljub temu trmasto kljubuje vremenskim neprilikam. Raste na nadmorski višini 1040 m. Kljub votlosti je še prava lepota.

Lepo jo je občudovati spomladi, ko v začetku junija zacveti. Prijetna pa je vsa olistana s svojo senco. Najbolj slastna pa je v jesenskem času, ko dozore njeni plodovi. Takrat je njena krošnja najbolj živa. Iz dozorelih češenj srkajo sladek sok ose in čebele. Marsikateri ptič si privoščiči porcije drobnih sladkih plodov.

Zanimiva je tudi v jesenskem času, ko se krošnja pestro obarva. Drevo se pripravlja na zimsko spanje. Pa je tudi pozimi lepa, ko lahko brez težav pogledaš v notranjost njene razvejane krošnje. Številna dupla nudijo varno vališče raznim duplarjem.

Petdeset do šestdeset let staro češnje krasijo tudi lične valilnice, ki so vsako pomlad zasedene. Okolje s številnimi ptičjim življenjem je bolj bogato in pestro. Tega se zaveda tudi družina Petrič, ki živi na Pudgarskem. Za češnje bodo še naprej skrbeli, da bo še dolgo tako vitalna, kot je danes.

Foto: Gorazd Mlinšek

VARNO DELO Z MOTORNO ŽAGO

GORAZD MLINŠEK, dipl. inž. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

1

V gozdni Sloveniji, kjer prevladuje predvsem mala posest, se število nezgod pri delu z motorno žago iz leta v leto veča. Pogoste so tudi delovne nezgode s smrtnim izidom. Vzroki za tragično statistiko nesreč v gozdu so predvsem v slabem poznavanju motornih žag, vzdrževanju, predvsem pa v pomanjkljivem znanju o varnem delu s to motorno zverino. Ta ti olajša težko delo v gozdu, ali pa te lahko doživljenjsko pohabi ali muči.

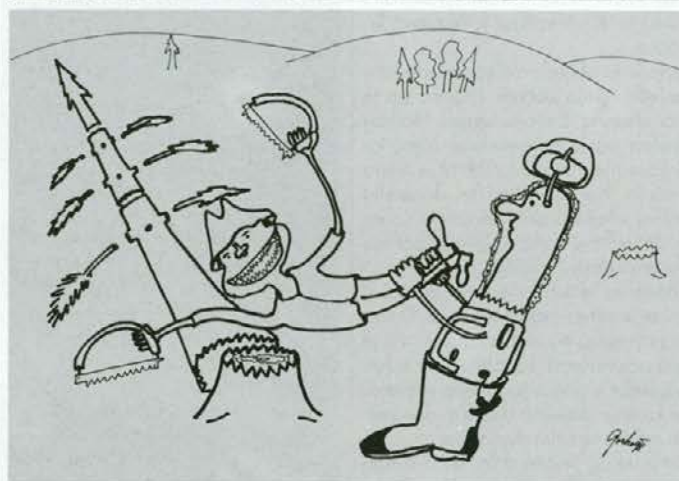
Na Koroškem je nesreč v gozdu manj kot drugje v Sloveniji. Tradicionalna navezanost koroškega kmeta in ostalih na gozd, pa tudi socialna trajna odvisnost za preživetje posameznih kmetij na strmih bregovih Meže in njenih hudourniških pritokov, so silile koroške gozdarje, da so poskrbeli za izobraževanje mnogih kmečkih fantov. Kar veliko jih je bilo

zaposlenih kot gozdni delavci v nekdanjem Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Delali so kot sekači ali pa kot gojitveni delavci. Ti pa so prenašali svoje znanje tudi ostalim na kmetijah. Zato na Koroškem verjetno ni kmetije, kjer ne znajo uporabljati motorne žage.

Kljub sorazmerno dobremu poznavanju motorne žage, ki ga imajo lastniki gozdov, smo se gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije iz krajevne enote Crna odločili, da letos organiziramo ob pomoči Srednje gozdarske in lesarske šole iz Postojne, lansko leto odpadli dvodnevni tečaj iz varnega dela z motorno žago. Tečaj je bil namenjen predvsem kmečkim fantom, ki sami delajo v domačem gozdu na območju naše krajevne enote. Zaradi omejenega

nadaljevanje na strani 6

števila udeležencev smo povabili k sodelovanju iz vsakega revirja določeno število mladih gospodarjev, katerim pa motorna žaga ni neznanca. Zaradi morebitnega slabega vremena, saj smo s pripravami na dvodnevni tečaj že pričeli v lanskem decembru, smo tega organizirali na kmetiji Zg. Reht v Podkrajju nad Mežico. Inštruktorji iz Postojne so čez vse leto zelo zasedeni, zato je bil datum dvodnevnega izobraževalnega srečanja že predhodno določen. Prijavljeni udeleženci so se zbrali 28. in 29. januarja pri Zgornjem Rehtu foto 1. Prvi dan so fantje spoznali "drobovje" motorne žage. Največ časa sta gozdarska inštruktorja Boris Samec in Marjan Vadnav posvetila vzdrževanju motorne žage, predvsem pa varnemu delu z njo. Vsak tečajnik si je uredil in nabrusil svojo žago. Preizkušali so tudi različne motorne žage. Inštruktorja sta posvetila vsakemu posamezniku veliko časa. Tako je imel vsak možnost dobro pripraviti žago za naslednji dan. Naslednji dan so se tečajniki podali v gozd, kjer so praktično preizkusili svoje znanje o podiranju, kleščanju in prežagovanju dreva. Vsi trije inštruktorji, Borisu in Marjanu se je pridružil še traktorski mojster Marjan Černigoj, so bili zadovoljni z vestnim delom fantov. Vestno so spremljali in upoštevali vsa navodila za varno delo z motorno žago. Po končani sečnji in urejenosti sečišča v Tonijevem gozdu, so skupno analizirali svoje delo. Vsak tečajnik je dobil tudi potrdilo o opravljenem tečaju. Da so se veliko naučili, sem se pričel v pogovoru z njimi. Luka iz To-

"Tokrat nekoliko drugače!"

ple mi je priznal, da bi se moral udeležiti tečaja že pred nakupom motorke. Tako bi se lažje odločil, katera žaga je najbolj primerna za delo v domačem gozdu. Tudi Rudi iz Crne je pritril, da mu osvežitev znanja o gozdnem delu ne bo škodilo. Veliko znanja je pridobil tudi Pucov vnuk iz Koprivne, ki je bil kot najmlajši udeleženec najmanj vešč motorne žage. Zdaj nima več straha pred njo. Zadovoljni so bili tudi ostali fantje, ki so še prišli na tečaj iz Javorja, Ludranskega vrha, Bistre, Plata, Tople in Koprivne.

Vzdušje na tečaju je bilo prijetno. Vsi udeleženci so takoj pričeli sodelovati s postojnskimi mojstri. Niso se sramovali svojih napak pri delu z motorno žago, saj je imel vsak možnost izvedeti zakaj in kako lahko te najboljše odpravi.

Prijeten potek dvodnevnega tečaja nam je omogočil tudi Jože Toni, ki nam je bil takoj pripravljen odstopiti večjo izbo za teoretični del in nam dovolil izvesti praktični del v svojem gozdu. Zahvala velja tudi njegovim gospodinjam, ki so poskrbele, da nas ob čaju v hudem mrazu ni zeblo. Pa tudi lakoto so nam potešile z dvema dobrima toplima obrokom.

Naj zaključim razpravljanje o uspešnosti dvodnevnega tečaja z željami tečajnikov, da bi bilo dobro naslednje leto zopet organizirati tečaj. Njihovim željam se pridružujem v upanju, da ga bomo lahko organizirali, tudi gozdarji krajevne enote Črna.

1. Udeleženci tečaja so se zbrali na dvorišču kmetije Zgornji Reht.

2. Tečajniki so najprej poslušali, potem pa so tudi sami prijeli za pilo.

Foto: Gorazd Mlinšek

LISTNICA UREDNIŠTVA

IDA ROBNIK

Kmalu bo že leto naokrog, odkar smo spremenili likovno podobo našega VIHARNIKA. Tudi na področju vsebine smo uvedli dve novi rubriki: utrinki iz revirja in drevesni posebnosti. Odzivi na spremembe so bili v glavnem pozitivni in pohvalni.

Področje, ki je pa za vas, dragi bralci, najbolj občutljivo, pa je cena. Zaradi večjih stroškov smo prisiljeni dvigniti ceno iz sedanjih 180 tolarjev na 230 tolarjev za izvod. Upamo, da boste kljub temu še naprej ostali naši naročniki in zvesti bralci.

Obveščamo vas, da letos beležimo že 30 let, od kar je izšla prva številka glasila koroških gozdarjev, s takratnim imenom OBVESTILA. Obletnico bomo proslavili v jeseni, ko bomo v ta namen izdali tudi posebno številko VIHARNIKA. Gradivo za to izdajo smo že začeli zbirati, zato nagovarjamo vse, ki bi imeli kaj povedati v zvezi s tem ali imate doma kakšno zanimivo fotografijo, da se o tem pogovorite v uredništvu.

DVA POPRAVKA

V prejšnji številki VIHARNIKA se nam je tiskarski škrat obesil na datume in imena. Na strani 5 je v članku "GG INPO dobil status invalidskega podjetja" ob koncu prvega odstavka datum 9. 2. 1997. Pravilno je 9. 2. 1998, ko je postala pravnomočna odločba Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve o pedilitvi statusa invalidskega podjetja.

Na strani 12 pa je v prispevku "Kjer domuje pesem, je v srcih mir" napaka v predzadnjem odstavku, kjer piše, da zbor vodi Irena Gostenčnik. Pravilno je Irena Glasenčnik.

Vsem prizadetim se opravičujemo

CENE ZA NEKATERE OBJAVLJENE PRISPEVKE IN STORITVE:

Za kratka besedila: spomin, zahvala 3.000,00 tolarjev, za osmrtnice, ca 1 tipkana stran, 4.000,00 tolarjev
oglas, cela stran 50.000,00 tolarjev
oglas 1/2 strani 25.000,00 tolarjev
oglas 1/4 strani 12.500,00 tolarjev.
Uredništvo

SINDIKAT GOZDNEGA GOSPODARSTVA V MARCU

IDA ROBNIK

Sindikat Gozdnega gospodarstva Slovenj gradec je bil na seji, 13. marca letos, seznanjen z zaključnim računom za leto 1997 in o aktivnostih zadnjega dejanja pri lastninjenju podjetja: vpisu družbe v sodni register. Razprava je tekla še o dopustih, počitniških domovih in regresu za letni dopust.

Pri pregledu zapisnika prejšnje seje so sindikalisti vodstvu ponovno postavili vprašanja o problemih pri gospodarjenju in likvidnosti podjetja. Konkretnih odgovorov še niso dobili, ker vodstvo pripravlja še analize stroškov in drugih aktivnosti ob zaključnem računu za leto 1997. Na osnovi teh bodo uskladili plan za leto 1998 in vse skupaj obravnaval kolegij in delavski svet, po tem pa še sindikat.

Zaključni račun je predstavila šefica finančno računovodskega sektorja Pavlina AREH. Njegove glavne značilnosti so: minimalni ostanek dohodka in veliki stroški, invalidsko podjetje INPO d.o.o. pa izkazuje

manjšo izgubo, ker v lanskem letu še ni prejelo prispevkov, ki jih daje država takim podjetjem.

Lastninjenje podjetja je dejansko končano; čakamo še na vpis v sodni register. Tu pa bo potrebno rešiti še nekatere nedokončane postopke iz prejšnjih let, ki so vpisani na registriškem sodišču.

V nadaljevanju je tekla razprava o dopustih in regresu. Sindikat je predlagal, da bi bil regres za leto 1998 izplačan v delih tako, da bi prvi del delavci prejeli po junjski plači, drugi del septembra in nekaj malega še ob koncu leta.

Delavci Gozdnega gospodarstva bodo tudi letos lahko letovali v Čatežu, v Portorožu se bo vodstvo podjetja dogovorilo s Hoteli Bernardin o načinu letovanja, kot je bilo v navadi prejšnja leta (ca 500 nočitev), tisti pa, ki imajo rajši planinski zrak se bodo lahko odločili za letovanje v Komisiji.

Govorili so tudi o počitniškem domu Filip Jakov. Tam so še sedaj nastanjeni begunci. Ko se bodo le-ti izselili, se bomo lahko odločili o usodi tega objekta. Sindikat predlaga, da bi ta dom prodali in usposobili počitniški dom v Portorožu.

SREČANJE NAJVEČJIH PROIZVAJALCEV MLEKA

MIRKO TOVŠAK

Kmetje - pridelovalci mleka iz območja Podgorja, so v začetku meseca januarja pripravili vsakoletno ponovno srečanje kmetov s tega področja, v kulturnem domu Podgorje. Skupaj se je zbralo več kot 150 udeležencev, ki so preživeli prijeten večer ob različnih družabnih igrah in plesu. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki Mariborske mlekarne z direktorjem Vračkom na čelu, predstavniki Ledina KGZ Slovenj Gradec, ki skrbijo za organiziran odkup mleka, bili pa so prisotni tudi predstavniki javnega življenja v kraju, vključno z župnikom g. Koratom.

Igralska skupina je izvedla zanimiv in posrečen skeč na temo pridelovanja mleka ter

aktualnih dogodkov v Podgorju, spregovorili pa so tudi vabljeni gostje, ki so posebej pohvalili pridelovalce mleka s podgorškega območja, saj od tod prihajajo največje in najkvalitetnejše količine mleka v Mariborsko mlekarne.

Kmalu za tem so se ponovno srečali največji proizvajalci mleka, tokrat vsi tisti, ki v okviru Ledine oddajajo več kot 100.000 litrov mleka na leto. Srečanje je bilo pri kmetu Smrekarju v Podgorju in se je prav tako odvijalo v prijetnem in sproščenem vzdušju.

V nadaljevanju tega prispevka objavljamo tudi kmete, ki so v letu 1997 oddali več kot 100.000 litrov mleka.

1. VERČKOVNIK Cvetka, Podgorje 44	325.213 litrov
2. GAMS Franc, Šmartno 10	241.661 litrov
3. KLANČNIK Peter, Podgorje 46	212.820 litrov
4. ŠTUMPFL Milan, Podgorje 81	187.797 litrov
5. KLANČNIK Miha, Podgorje 46A	179.329 litrov
6. KAC Robert, Šmartno 22	157.396 litrov
7. KREVIH Jože, Podgorje 87	144.977 litrov
8. JUVAN Franc, Stari trg 215	137.970 litrov
9. SMREKAR Ivo, Podgorje 6	134.718 litrov
10. KRENKER Branko, Podgorje 88	132.689 litrov
11. KOROŠEC Franc, Podgorje 48	124.991 litrov
12. LEGNAR Stanko, Podgorje 26	112.447 litrov
13. POPIČ Franc, Raduše 6	111.515 litrov
14. VEČKO Ivo, Završe 91	108.418 litrov
15. POPIČ Peter, Raduše 16	107.963 litrov
16. KRIVEC Alojz, Podgorje 86	107.761 litrov
17. HOVNIK Milan, Sele 8	103.003 litrov

Čestitamo!

1. Na prireditvi v Podgorju so spregovorili vabljeni gostje.
2. Obilo smeha so udeležencem izvabili nastopajoči igralci.
3. O proizvodnih rezultatih je spregovorila vodja odkupa ga. Ljuba Krajnc.
4. Na prireditvi je spregovoril tudi predsednik vaške skupnosti Podgorje g. Ivo Pačnik.
5. Vsi udeleženci največjih proizvajalcev mleka pri Smrekarju

UREDITEV PAŠNIKOV

Mag. Jože PRATNEKAR, Kmetijsko svetovalna služba Prevalje

nadaljevanje iz Viharnika št. 2/98

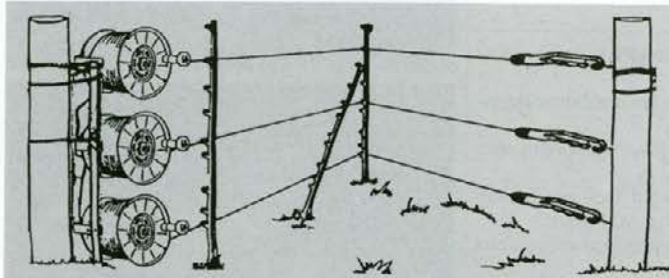
Žica

Na mnogih kmetijah so pašniki ograjeni s tanko žico, debeline komaj 0,5 mm. Taka žica je neprimerna, saj je živina ne vidi in se že ob rahlem dotiku strga. Za stabilno ograjo je potrebno izbrati žico debeline vsaj 2,5 mm, primerno trdo in 3 krat zinkano. Čeprav je ta vrsta žice nekoliko dražja, se nam investicija v poznejših letih bogato obrestuje. Žica na pašniku mora zdržati vsaj 15 let. Pri tem ne sme zrijevati, saj rja poslabša provodnost električnega toka.

Za odvijanje žice po pašniku uporabimo posebno vreteno, ki je narejeno tako, da se kolut sam ustavi, ko prenehamo z odvijanjem. To je še posebej primerno takrat, če žico vlečemo sami.

Žico napnemo s posebnimi napenjalci, ki morajo biti iz aluminija in z zaobljenim jedrom, da žice pri napenjanju ne utrgamo.

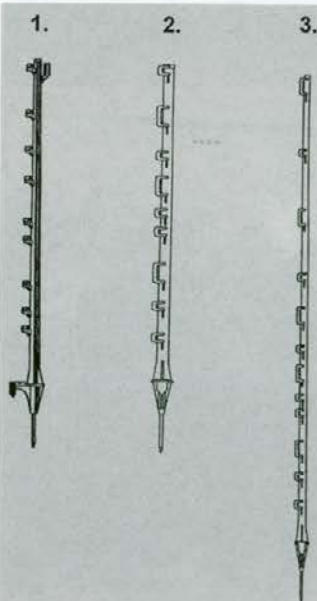
Za razdelitev pašnika na več čredink pa lahko namestimo začasno ograjo, ki je sestavljena iz posebnega elektro traka širine 12,5 mm, ali pa elektro vrvice. Pri tem je pomembno, da izberemo tako, ki je prepletena z več žicami in nerjavečega jekla.

Sistem začasnih elektroograj sestavljajo plastični količki, elektrovrvice ali elektrotrak, ročke za vrata in vretena za navijanje traku ali vrvice.

Pri namestitvi začasne ograje med čredinkami uporabimo plastične kole, dolžine 100 cm. So zelo lahki, z njimi je delo enostavno in hitro. V zemljo jih zasadimo že s pritiskom noge.

1. KOLIČEK ZA ELEKTROVRVICO IN ELEKTROTRAK
Za hitro in preprosto prestavljanje začasne elektroograje iz elektrovrvice ali elektrotraku širine 12,5mm.

2. KOLIČEK ZA ELEKTROTRAK
Ima kovinsko konico in stopalko, da ga brez težav potisnemo v trda tla. Je bele barve, da je bolj opazen. Uporabimo ga pri postavljanju začasnih elektroograj bodisi iz elektrotraku širine 12,5mm ali 40mm. Dolg je 1,05m.

3. KOLIČEK ZA ELEKTROTRAK S PODALJSKOM
Uporabimo ga lahko kot distančnik med dvema nosilnima koloma na pašniku za konje ali pa pri postavljanju začasne elektroograje. Za najvišjo žico lahko uporabimo 40mm širok elektrotrak, za spodnjo pa 12,5mm širok elektrotrak. Dolg je 1,6m.

Vrata

Za prehode med čredinkami in za pregon živine iz pašnika uporabimo vzmet, ki je sestavljena iz posebne ročke in vzmeti. Širina vrat je lahko 5 metrov. Prednost vzmeti pred drugimi materiali je ta, da se ob dotiku živine raztegne. Priporočamo vzmeti iz bele barve, saj jo živina bolj opazi.

ROČKA ZA VRATA
Dobro pocinkana in kakovostna vzmet v ročki je zagotovilo za njeno večletno uporabo.

ROČKA ZA TRAK
Privežemo jo na konec traku navitem na vretenu in prestavljanje ograje pri obročni paši bomo opravili še hitreje.

BELA VZMET ZA VRATA
Bela barva vzmeti omogoča boljšo opaznost vrat v ograj.

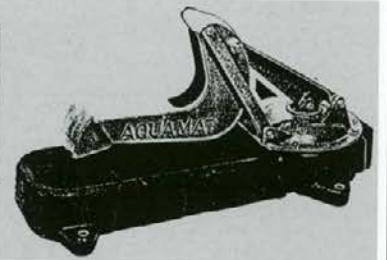
Oskrba z vodo

Na pašniku morajo imeti živali ves čas na voljo dovolj pitne vode. Še posebej je to pomembno, če je živina cel dan na paši. V poletnih mesecih je zaradi vročine potreba po vodi dosti večja kot pozimi. Če je živina žejna, požre manj krme in s tem sta tudi mlečnost in prirast mesa nižja.

Če na pašniku ni potoka, moramo do posameznih čredink vodo napeljati. Lahko jo pripeljemo v cisterni, ali pa namestimo alkatene cevi.

Za napajanje uporabo napajalnikov, ki jih imamo v hlevih, ne priporočamo. Na paši so namreč živali navajene, da hočejo vse naenkrat do vode. Če uporabljamo napajalnike, kjer naenkrat lahko pije samo ena žival, pride do prepiranja in poškodb. Zato je boljše, da uporabimo lesena korita, dolžine vsaj dveh metrov, na katere namestimo posebne ventile. Ventili so tako grajeni, da jih živali ob dotiku ne poškodujejo. Lahko pa uporabimo posebne napajalnike - črpalko z imenom AQUAMAT, kjer živina sama črpa vodo.

Črpalko-napajalnik **AQUAMAT** lahko uporabimo za napajanje govedi, konjev in prašičev. Z vsakim pritiskom vzvoda črpalke priteče v napajalno posodo 0,5 l vode. Vodo lahko črpamo visoko do 7 metrov (1m višinske razlike je enakovredno 10m vodoravno). Sesalna cev z odprtino 1,0" mora imeti ojačane stene zaradi podtlaka pri črpanju.

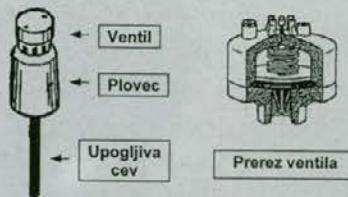
Če za napajanje uporabljamo potok, ob njem namestimo posebne črpalke. Živina se navadi, da s prednjimi nogami poganja črpalko in tako napolni korito z vodo.

VENTILI ZA NAPAVALNA KORITA

Preprosta vgradnja

Velika trpežnost

Zanesljiva oskrba živine z vodo

Na marsikateri kmetiji za napajanje živine na pašniku uporabljajo kar emalirane banje za kopanje, kar je povsem neprimerno, saj je taka navlaka vse prej kot okras za pašnik in okolico. Na sleherni kmetiji je dovolj lesa za izdelavo ličnih lesenih korit.

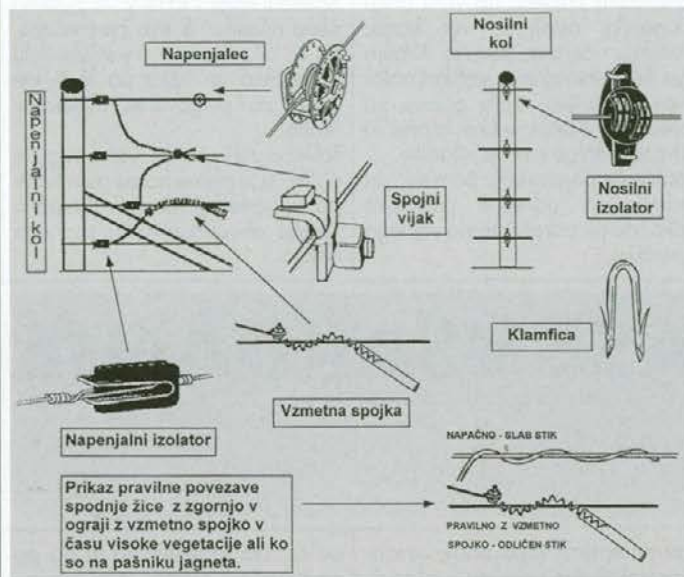
Korita za rudnine

Če je živina cel dan na pašniku, v vsaki čredinki namestimo lesena korita za rudnine. Le te postavimo na nasprotni strani kot so korita za napajanje. Če uporabljamo lizalne kamne, jih lahko pričvrstimo na posebne kole v višini 80 cm.

Če na pašniku ni drevja, svetujemo, da v posamezni čredinki postavimo kole, kjer se bo lahko živina dregnila in s tem odganjala mrčes. Na kole privedemo žakljevinu, ki smo jo pred tem namočili v nafto.

Nameslitev žic in izolatorjev

Pri izbiri izolatorjev moramo biti pa pozorni, iz kakšnega materiala so narejeni. Nekateri izdelovalci namreč uporabljajo staro iztrošeno plastiko, iz katere so narejeni slabi izolatorji. Kvalitetni izolator mora zdržati močan udarec s kladivom. Pomembno je tudi, da imajo debelejša ušesa na mestih, kjer se pričvrstijo na kole. Kar se barve izolatorjev tiče, so najbolj obstojni tisti s črno barvo. Rdeče in rumeno obarvane izolatorje ultravioletni sončni

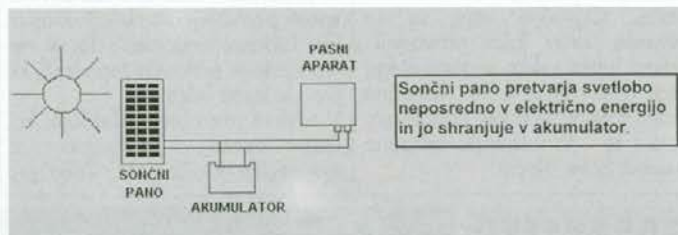
žarki kmalu poškodujejo, zato jih ne priporočamo.

Večkrat kmetovalci sprašujejo, koliko žic naj potegnemo na pašniku. Število žic zavisi od vrste živine, ki jo pasemo in od načina paše.

Za pašo odrasle goveje živine pašnik ogradimo z dvožično ograjo. Spodnjo žico namestimo 50 cm od tal, zgornjo pa 90 cm od tal. Tudi ograjo med čredinkami postavimo z dvema žicama. Če pasemo teleta, potrebujemo trožično ograjo. Za pašo ovac in koz pa mora biti ograja sestavljena iz 4 žic. Če za ograditev pašnika za pašo drobnice uporabimo mrežo, priporočamo, da na zunanji strani ograje na višini 45 cm namestimo žico in vanjo napelje mo tok. S tem preprečimo dostop potepuškim psom in zverem.

Sončni pano

Na pašniku, kjer ni v bližini električnega daljnovoda, si pomagamo s sončnim panojem. Na daljši drog namestimo posebne fotocelice, ki jih obrnemo proti jugu. Sončni pano povežemo z akumulatorjem s 50 Ah, le tega pa s pašnim aparatom. Sončna svetloba se bo preko fotocelic spreminjala v električni tok in s tem zagotavljala pašnemu aparatu energijo. Tako bo nadzorovana paša z električnim tokom učinkovita tudi na tistih pašnikih, kjer doslej zaradi pomanjkanja omrežnega toka to ni bilo mogoče.

Zaključek

V tem sestavku smo vas skušali seznaniti z nekaj napotki, kako učinkovito urediti ograjo za pašo goveje živine in drobnice. Zavedati se moramo, da je nadzorovana paša najcenejši način prireje mleka in mesa. To je še posebej pomembno v času, ko se Slovenija aktivno približuje in vključuje v evropske zveze. Uspeh ali pa neuspeh pa bo v prvi vrsti odvisen od nas samih; kako bomo z našimi majhnimi kmetijami lahko konkurenčni. Rešitev je samo v povenitvi kmetovanja in pridelavi take hrane, ki jo bo zapadni svet sprejel in tudi primerno plačal. Z urejeno in nadzorovano pašo pa bomo obenem zausstavili zaraščanje kmetijskih površin.

OBREZOVANJE SADNEGA DREVJA

MATEJ SKRIVARNIK, inž.

Sadne rastline obrezujemo v mladosti z namenom, da oblikujemo določeno vzgojno obliko, kar imenujemo vzgojni rez, pozneje ko drevo že polno rodi pa z rezjo vzdržujemo ravnovesje med rasti in rodnostjo. To pomeni, da mora drevo v tem obdobju poleg rednih in velikih pridelkov tudi dobro rasti, da tyori toliko novega lesa, kot se izrodi starega.

Čas obrezovanja: V zadnjih letih prihajamo iz prvotnega obrezovanja vse bolj na obrezovanje med vegetacijo. Vzrokov za to je več, drevesu pa rez ob različnem času ne škoduje, če jo pravilno izvedemo. Kljub vsemu je zimska rez še vedno najbolj v rabi, ker najmanj slabi drevo, če jo opravimo med popolnim mirovanjem, ker je pozimi največ časa, dober pa je tudi pogled v kroni. Kadar obrezujemo v popolnem mirovanju, dreves ne slabimo, ker izrežemo predvsem tanjše poganjke in starejši les, v katerem se je nakopičilo manj rezervne hrane. Če obrezujemo ob brstenju ali še pozneje ta rez oslabi drevo, saj se je rezervna hrana že pretočila in zato z odrezanimi poganjki del te hrane drevesu odzvamemo. Rez v brstenju pride v poštev le pri tistih drevesih, ki preveč bujno rastejo, saj s tem slabimo rast in predvsem mlada drevesa bodo prej zarodila. Večkrat se ljudje sprašujejo, kdaj obrezati določeno sadno vrsto. Jablane, slive, češplje, kutine in hruške; zvečine obrezujemo med

zimskim mirovanjem, lahko pa tudi poleti, v vegetaciji. V krajih s hladnejšimi zimami, kamor spada tudi naše območje, režemo proti koncu zime, ko mine nevarnost nizkih temperatur. V teh krajih drevesa, ki so obrezana na začetku zime rada pozebejo in poškodbe so lahko tudi tolikšne, da se drevo posuši.

Breskve v nqših krajih obrezujemo tik pred cvetenjem. Če jih režemo prezgodaj, rade smolijo in se posušijo.

Marelice obrežemo v vegetaciji oziroma tik po cvetenju.

Nekatere sadne vrste slabo celijo rane, ker potrebuje njihov kambij za hitro deljenje visoko temperaturo in veliko asimilatov. To so: češnja, višnja in oreh. Zato vsaj debelejšje veje režemo po bratvi češenj in višenj, oreh pa obrežemo v juliju ali v avgustu. Kljub vsemu moramo predvsem rane pri orehu dobro premazati s cepilno smolo, saj se oreh drugače močno solzi.

Ribez, josto, maline in robide obrezujemo dvakrat v enem letu. Prvič takoj po bratvi in drugič malo pred brstenjem. Ribez rodi na enoletnem lesu, to pomeni, da najprej rodi na lansko letni rozgi. Naslednje leto se na tej rozgi razvijajo kratki enoletni poganjki, ki bogato rodijo. Ta način se iz leta v leto ponavlja, vendar je rodnost na štiriletni rozgi že občutno manjša. Zato po bratvi tik nad

tlemi izrežemo vse štiriletne rozge, s tem pa napravimo prostor novim enoletnim rozgam. Spomladi pa razrečimo grm in odrežemo vse polomljene rozge in tiste, ki rastejo prenizko. To obrezovanje velja tako za črni, rdeči in beli ribez. Pri rdečem in belem ribezu je priporočljivo spomladi enoletne rozge skrajšati za 1/3, s tem povečamo pridelek.

Tehnika rezi: Za obrezovanje potrebujemo dobro nabrušeno orodje: škarje, žago, nož, cepilno smolo, vrstico in primerno znanje. S škarjami odrežemo tako, da pustimo nad brsto kratek čep in rezno ploskev usmerimo posevno od očesa brsta, zato padavinska voda hitreje odteka in rana hitreje celi. Debelejše veje žagamo postopoma, da preprečimo nastanek večjih ran. Najprej zažagamo vsaj 0,5 m od osnove in šele potem odrežemo preostali del tako, da ostane vejni prstan. Ne smemo pa pustiti čepa. Vsako večjo rano pomagamo zaceliti najprej z nožem krivcem, rob rane zgladimo, da se zmanjša površina in s tem osvežimo kambij, nato pa premažemo s cepilno smolo, ki pospeši celjenje.

Vsaka sadna rastlina preide v svojem življenju tri razvojna obdobja. V prvem mladostnem obdobju se drevo po sajenju razvije-raste zelo bujno. Mlado drevo razvije

nadaljevanje na strani 10

nadaljevanje z 9. strani

veliko šopastih korenin in tako je v drevesu več mineralne hrane- N kot organske- C. Koti vej so ostri, mladike dolge in pokončne v kroni ni rodnega lesa. Po nekaj letih se uravnoteži razmerja med C in N hrano, zato se začno tvoriti rodni brsti. V tem obdobju se vse veje debelijo, kot med vejami se zaradi teže pridelka večajo, rast je nekoliko popustila, kljub temu pa se tvori še dovolj nadomestnega lesa. Po določenem času preide drevo v tretje obdobje, kjer so mladike krajše in razvite le na vrhu krone. Ogradne veje so se povesele, prav tako provodnik, vidimo lahko veliko prstančastega lesa, dosti vej je suhih, korenine sadne rastline se slabše obnavljajo. Zato je ta starejša-izčrpana drevesa bolje izločiti.

Tudi rez je v vsakem od teh obdobjih različna.

Rez v mladosti: v tem razvojnem obdobju drevo že po naravi bujno raste, zato bi z rezjo to bujnost še povečali. Zato v tem obdobju zelo malo režemo, skrajšamo le tiste poganjke kjer je to nujno potrebno, da vzgojimo ustrezne ogradne veje. Vse odvečne poganjke odrežemo, pri osnovnih jih ne skrajšamo. Čim več poganjkov v kroni pa privežemo v vodoravno lego. Zaradi tega bo drevo prej zarodilo. V drugem razvojnem obdobju redčimo predvsem pregost les, to so predvsem mladike in bohotivke, sproti pomlajujemo delno izrojen les. Obrezujemo tako, da se ne tvori preveč prstančastega lesa, ki tvori le lesne brste.

V tretjem razvojnem obdobju, ko rast opeša, poskusimo z močnejšim krajšanjem. Želja je,

da imamo zopet čim več novega lesa, če nam to ne uspe je bolje staro drevo zamenjati z novim.

Poznamo več oblik rezi: Krajšanje poganjkov: če mladik nič ne krajšamo se obraste z različno dolgimi poganjki. Ponavadi se najdaljši poganjki razvijejo iz vršnih brstov, nato pa so vse krajši, spodnja očesa pa preidejo v latentno stanje. Dolga rez je tista, pri kateri odrežemo manj kot polovico poganjka, iz preostalih zrastejo na vrhu dolgi poganjki, ostali so vse krajši, spodnja očesa ne zaspijo. Kratka rez je, če odrežemo več kot polovico poganjka, zato ostane za preostala očesa veliko hrane in zrastejo dolge močne mladike.

Redčenje poganjkov: pomeni, da odstranimo odvečne poganjke tako, da jih odrežemo do vejnega prstana.

Odvajanje poganjkov: pomeni, da želimo z rezjo preusmeriti rast poganjka, ki nam usterza in raste v zaželeno smer.

Odvajanje vej v mladi kroni: to odvajanje bi napravili na vejah, ki imajo premajhen kot. Vendar je bolje, da kot povečamo z razpono ali privežemo vejo na kol ali na vejo privežemo težak kamen.

Odvajanje vrha: opravimo z namenom, da zaustavimo rast na zaželeni višini. Na tej višini pustimo šibko mladiko. S tem preprečimo, da bi bila krona v srednjem delu zasenčena, mladika pa služi kot ventil za dvigovanje mineralne hrane.

Toliko o oblikah rezi, več o vzgojni obliki, ki je primerna za naše kraje pa v naslednji številki. Pa obilo veselja ob obrezovanju sadnega drevja.

ZDRAVSTVO

SEVANJE NAŠE VSAKDANJE

Dr. med. BOGOMIR CELCER

Obkroža nas podnevi in ponoči, nevidno, neslišno, brez vonja in okusa. Ne govorim o duhovih, vampirjih ali obiskovalcih iz vesolja, marveč o elektromagnetnih valovanjih in sevanjih, ki še kako vplivajo na naše zdravje in počutje.

Ta pojav je v sodobnem svetu postal nerazdružljiv del našega življenja. Tu je, ne moremo se mu izogniti ali ga docela preprečiti. Njegov vpliv lahko le do določene mere omejimo ali ga naredimo manj škodljivega.

Človeštvo je že od svojih začetkov izpostavljeno sevanju. Po eni strani kozmičnim, ultrakratkovalovnim, zelo prodornim žarkom, ki smo se jim nekako prilagodili, vendar moramo njihov učinek v zadnjih desetletjih prevrednotiti, saj smo jim v letalih ter na vesoljskih poletih veliko bolj izpostavljeni. Učinki tega se bodo šele pokazali. Po drugi strani nas skozi večajočo se ozonsko luknjo (ki smo jo zakrivali sami), obstreljuje vedno intenzivnejši ultravijolični žarki, kar se kaže v rastočem številu kožnega raka, primerov sive mrežnice itd. Ne kaže zaenkrat, da bi se temu lahko prilagodili.

Prav tako se težko zaščitimo

pred naravnim zemeljskim sevanjem, ki izvira iz radioaktivnih rudnin in tekoče razžarjenega zemljinega jedra. Radioaktivni plin radon pronica skozi zemeljske špranje, polni naše kleti in stanovanja ter ponekod dosega zdravju škodljive koncentracije. Sanacija je draga, težka in negotova. Skoraj edino učinkovito je pogosto in temeljito zračenje.

Za zdravje in počutje so bolj pomembna sevanja, ki nam jih je priskrbela sodobna civilizacija. Nismo še pozabili jedrskih poskusov v ozračju in černobilske katastrofe, ki je obremenila človeštvo z dodatnim sevanjem za nekaj nadaljnjih stoletij. Živimo s stotinami jedrskih elektrarn, katerih varnost je marsikdaj dvomljiva. Pred nami je še velik problem njihove razgradnje ter odlaganja radioaktivnih odpadkov, s katerimi so nedavno hoteli osrečiti tudi našo Koroško. Na račun teh "dobrin" gre letno na stotisoče novih rakavih bolnikov. Ta zveza seveda ni (in ne želi biti) statistično dokazana.

Za naš vsakdanjik so bistveno bolj pomembna elektromagnetna sevanja, ki smo jim nenehno izpostavljeni, pa se jih ne zavedamo. Sem spadajo elektromagnetna polja okoli visoko in niz-

konapetostnih tokovodov, sevanje rentgenskih aparatov, televizijskih ekranov, računalniških monitorjev, mobilnih telefonov, mikrovalovnih pečic, radio-budilk, malih gospodinjstevskih aparatov in kar je še takšne potrebne in nepotrebne navlake, brez katere menda ne znamo več živeti.

Cena, ki jo plačujemo za takšen "napredek" in udobje, je visoka: nenehno živimo sredi prepletanja in seštevavanja elektromagnetnih polj, radijskih in TV signalov, sevanj različne jakosti in kvalitete, kar imenujemo z eno besedo: elektrosmog.

Kako le-ta učinkuje na telo?

Naravnost na osnovno enoto vsakega organizma in sicer na njen najbolj občutljiv del: na kromosome in gene, nosilce dednih lastnosti ter na celično presnovo. Po doslej še nepojasnjenih poteh pride do nekontrolirane "divje" delitve celic, kar se nadaljuje v hitro rastoče rakasto tkivo. Radioaktivno in rentgensko sevanje lahko direktno sproži ta proces. Druge oblike elektrosмога pa lahko le pospešijo rast že zasnovane in prisotne novotvorbe.

Pri tem je pomembno to, da učinkujejo drobni, ponavljajoči se doz ostanejo shranjeni v "spominu"

celice, da se seštevajo in da po prekoračitvi določenega praga sprožijo usodno, nezadržno rast.

Čim mlajši je organizem (zarodki, dojenčki, otroci), tem bolj občutljiv je za škodljivost. Opažamo sami so namreč, da se je število samoodsebnih splavov in prirojenih napak pri delu z viri sevanja povečalo, porastlo pa je tudi število leukemij pri otrocih, ki so stalno prebivali v bližini daljnovidov, radarskih postaj in radijskih ter TV oddajnikov. Naštetimo nekaj pomembnejših virov sevanj in elektrosмога ter možnosti zaščite pred njimi.

1. Rentgenske aparature

so neprecenljiva pomoč v sodobni medicini, vendar jih je potrebno rabiti razumno in s premisljenostjo. So izpopolnjene do te mere, da je dota sevanja kar se da majhna, posebno pri mamografih in zobnih aparatih. Pri racionalni uporabi je korist pravočasne diagnoze veliko večja kot škoda, ki jo lahko pričakujemo. Delo s temi aparati naj bo seveda strokovno ter v rokah izurjenega oseba.

2. Daljnovodi

Elektromagnetno polje sega do 200 m okoli tokovodnika. Preprečiti je treba gradnjo bivališč in

javnih ustanov v tem območju.

3. TV sprejemniki

Ekran televizorja (barvnega štirikrat bolj kot črno-belega), oddaja kratkovalovno sevanje, ki je blizu rentgenskim žarkom. Sodobni aparati imajo že vgrajeno zaščito, vendar naj kljub temu velja pravilo: gledalec naj bo od ekrana oddaljen vsaj za štirikratnik premera ekrana (npr. pri ekranu 70 cm najmanj tri metre).

4. Računalniki

Vrednosti sevanja so nižje, vendar ob njem prebijemo več časa, po navadi poln delovnik. Pravilo naj bo: vgrajena ali dodana zaščita, razdalja očesa od ekrana pa najmanj 50 cm. Zaščitna ali navadna očala so priporočljiva. Zaradi možnosti zamotnitve očesne leče (sive mreže), priporočajo občasne kontrole pri okulistu. Nekateri (Wiehert in sod.) predlagajo v prvih štirih mesecih nosečnosti skrajšanje dela pri računalniku na štiri ure.

5. Mobilni telefoni

Oddajajo visokofrekvenčne ele-

ktromagnetne valove, ki imajo diatermični učinek v smislu globinskega pregrevanja možganovine, obenem pa jih krivijo za rastoče število možganskih tumorjev. Previdno bi bilo skrajšati čas pogovorov, povečati oddaljenost med aparatom in ušesom ter menjati stran poslušanja.

6. Radio - budilke

So ponavadi v bližini glave spečega, ki jim je izpostavljen 6 do 8 ur dnevno. Budilko postaviti na bolj oddaljeno mesto.

7. Mikrovalovne pečice

Intenzivno sevajo pri slabem zapiranju ali poškodovani zaščitni mrežici v vratih. Pojavljajo se tudi pomisleki do tako pripravljene hrane. Beljakovine (npr. meso), se pod predolgim vplivom mikrovalov denaturirajo in so lahko škodljive.

8. Grelnе blazine

Ustvarjajo elektromagnetno polje, ki nabije telo s statično elektriko, ki moti zdrav spanec. Nevarnosti električnega udara in

požara ne gre spregledati.

9. Veliki in mali gospodinjski aparati

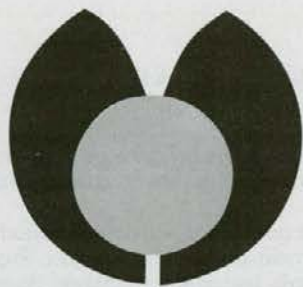
Med delovanjem oddajajo elektromagnetne valove. Nevarnost je zmerna, velja pa zakon dolgotrajnega seštevavanja majhnih učinkov.

Tako smo našli nekaj najpogostejših virov sevanja in elektro-

magnetnega valovanja, ki ob neznanju in nerazumni rabi lahko povzročijo škodo na zdravju. S tem seveda nočem povzročati nepotrebne panike. Veliko teh reči si iz vsakdanjega življenja ne moremo več odmisli. Dobro pa je vedeti, da v sebi skrivajo določene nevarnosti, pred katerimi nas dežnik znanja, previdnosti in zdrave pameti lahko vsaj nekoliko zaščiti.

Avtor karikature: Bogomir Celcer

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA C. 7
TELEFON: (0602) 42-341, 42-344,
43-193
TELEFAX: (0602) 43-301

TOLAR NA TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBREŠTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. MARCA 1998 DALJE

Vloge	na mesec (31 dni)	na leto
Vloge na vpogled, tekoči in ŽR občanov (1%)	.08	1.00
Žiro računi društev (1%)	.08	1.00
Depoziti nad 31 do 61 dni (T+2.5%)	1.01	12.58
Depoziti nad 91 dni (T+3%) (D+3%)	1.05	13.13
Depoziti nad 181 dni (T+3.5%) (D+3.5%)	1.09	13.68
Depoziti nad 1 leto (T+5%) (D+5%)	1.22	15.33
Kratkoročna posojila za kmete člani zadrug (T+12)	1.77	23.02
Kratkoročna posojila za kmete nečlane zadrug (T+16)	2.08	27.41
Zakonska zamudna obrestna mera (letni T+18)		27.84

T je temeljna obrestna mera, ki jo za vsak mesec določi Banka Slovenije trenutno kot aritmetično povprečje indeksa rasti drobnoprodajnih cen za zadnjih 12 mesecev od 1. 5. 1997 dalje.

D je devizna klavzula, ki se izračuna kot razlika med srednjim tečajem Banke Slovenije za DEM na dan poteka vezave in na dan sklenitve vezave.

ZLATA NALOŽBA

Z VARNIMI KORAKI DO SVOJEGA ZAKLADA

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
2507 MARIBOR,
Cankarjeva 3,
tel.: 062/224-111

brezplačna telefonska številka
za naročanje zavarovalniškega zastopnika

080 - 19 - 20

OBČNI ZBOR DRUŠTVA DIABETIKOV SLOVENJ GRADEC

TOMISLAV KLEMENČIČ

Društvo diabetikov Slovenj Gradec šteje skoraj šeststo članov. Iz leta v leto je aktivnejše. Pred kratkim je imelo spet svoj občni zbor. To je bilo v soboto, 7. februarja, v prostorih Druge osnovne šole Slovenj Gradec. Na občni zbor so bili povabljeni vsi člani društva. Ze nekaj let organizatorji kar težko najdejo dovolj velike prostore za tovrstno srečanje, zato so vodstvu Druge osnovne šole še posebej hvaležni. Tako je bilo tudi letos, saj se je zbora udeležilo blizu dvesto članov, gostov in vabljenih. Vse to priča o dobrem delu izvršnega odbora, saj znajo pritegniti svoje člane.

Po pozdravnih besedah predsednika so v kulturnem programu nastopili učenci Druge osnovne šole Slovenj Gradec pod vodstvom mentorice ge. Nade Zunec. Lepo izpeljan program so popestrili še citrariji Glasbene šole Slovenj Gradec. Vsem se društvo lepo zahvaljuje.

Ze kar nekako v navadi je, tako tudi tokrat, zdravstveno predavanje dr. Epšekove. Nosilo je naslov: O težavah diabetika, ko urejanje s tabletami ni več možno. Prisotni so predavanju z zanimanjem prisluhnili.

Predsednik društva, g. Ivan Pavlič je nato v svojem poročilu poudaril, da se je odbor redno sestajal in razpravjal o problematiki sladkornih bolnikov. Aktivni so bili preko celega leta, o čemer so redno obveščali svoje člane. Društvo se je 17. aprila na novo registriralo pod imenom Društvo diabetikov Slovenj Gradec, s čimer so izpolnjeni pogoji nove zakonodaje o društvih. G. Pavlič je posebej izpostavil teden preventivnega okrevanja v Strunjanu, ki ga je društvo organiziralo v času od 4. maja 1997 v zdravilišču Strunjan, o čemer pa smo v Viharniku pred časom že poročali. Pomembno je, da so bili udeleženci z okrevanjem zelo zadovoljni. Prisotne je tudi povabil, da se podobnih dejavnosti v bodoče še bolj množično udeležijo. Društvo je tudi sodelovalo na drugem družabnem rekreativnem srečanju diabetikov Slovenije na Ivarčkem jezeru. Organiziralo ga je društvo diabetikov Mežiške doline 7. junija lani. V juniju smo se udeležili že tradicionalnega vseslovenskega srečanja diabetikov, njihovih prijateljev in svojcev v Mostecu v Ljubljani. 14. novembra smo se udeležili proslave svetovnega boja proti sladkorni bolezni v Sloveniji v Mariboru. Ob tem je bila posredovana javnosti IZJAVA ZA JAVNOST, s čimer smo želeli opozoriti ljudi, da je sladkorna bolezen problem vseh starosti in vseh dežel. Hkrati pa je to tudi problem države, ki bi se morala zavedati koristi takojšnjih vlaganj za preprečevanje in zdravljenje sladkorne bolezni.

Na koncu se je predsednik lepo zahvalil vsem članom za zaupanje, medicinskim sestram in zdravnikom pa za pomoč in zdravljenje. Posebej se je zahvalil vsem sponzorjem za blagovno in finančno pomoč.

Predstavljen je bil tudi akcijski načrt društva. V njem je zapisano, da se bo odbor trudil, da bi diabetiki živeli čimbolj zdravo in bili seznanjeni z vsemi novostmi. Eden glavnih ciljev v tem letu je, da bi s pomočjo Zveze društev diabetikov Slovenije izborili pravičen status diabetikov tipa I v novem invalidsko pokojninskem zakonu.

Želja je, da bi društvo pridobilo svoje prostore in telefon in da bi imeli uradne ure za člane.

Pobrano članarino bodo namenili obveščanju članov o skupnih akcijah, predavanjih, srečanjih, okrevanjih itd. Društvo bo tudi letos organiziralo okrevanje v enem naših zdravilišč. Zato poziva člane, da se prijavijo!

6. junija se bodo člani udeležili vseslovenskega športnega srečanja diabetikov na Otočcu pri Novem mestu. Sodelovali bomo v pohodih, tekih, kolesarjenju, tenisu, odbojki itd.

3. oktobra pa bo srečanje diabetikov Koroške regije. Še posebej pa želimo, da bi svoje pester zamisli, ideje in želje izrazili in posredovali člani na moj naslov: Trbonje 44, 2371 Trbonje, je strnil svoje zamisli ob predstavitvi letošnjega programa

predsednik g. Ivan Pavlič.

V nadaljevanju je sledila predstavitev sponzorjev letošnjega občnega zbora in podelitev priznanj.

Zlato plaketo je prejela ga. Marija Kotnik, ki je članica društva že od daljnega leta 1960. V društvu je bila blagajničarka, predsednica in podpredsednica. Doslej je prejela več priznanj, med drugim zahvalno listino in srebrno plaketo.

Srebrno plaketo so prejeli: Ivan Pavlič - predsednik društva, Slavica Klemenčič - tajnica, Kristijan Kaudik - nekdanji blagajnik in aktiven član in Vinko Pačnik - sedanjí blagajnik.

Zahvalno listino je prejelo 12 članov društva ter zdravnici: dr. Metka Epšek Lenart in dr. Marijana Predikaka ter viša medicinska sestra Olga Koršič in medicinska sestra Marta Vrčkovnik.

V dogajanje se je s pozdravnim nagovorom vključil tudi gost, g. Janez Komljanec, župan mestne občine Slovenj Gradec. Društvu je zaželel uspešno delo. Občnemu zboru so prisostvovali tudi predsedniki sosednjih društev ter predsednik Zveze društev diabetikov Slovenije g. Snaj. Slednji je močno pohvalil uspešno delo društva in zdravnikov na področju diabetesa.

Prisotni so se po končanem uradnem delu zadržali na zakuski in prijetnem klepetu.

SKUPINA "JESEN"

ANA URŠEJ

"Če se bom ženil,
se bom ženil v jeseni,
potem boš ti vedno
in večno ob meni."

Zadnje čase je vse več skupin starejših ljudi. Kdorkoli je dal pobudo za njihovo ustanavljanje, hvala mu!

Taka skupina se je rodila tudi pri nas v Dovžah pri Mislinji. Sedaj je stara ravno leto in pol. Ustanovila jo je nadvse prijazna gospa Franja Sinreih. Naša skupnost šteje od 8 do 9 članic. Ravno za eno okroglo mizo nas je.

Naša voditeljica je obenem tudi naša gostiteljica, saj nam je ponudila prostor kar na njenem romantičnem domu, blizu gozda. Prav kmalu pa bomo dobili prostor za naše srečanje v gasilskem domu Dovže.

Ta srečanja, enkrat na teden, nam veliko pomenijo. Razvesljujejo in razvedrijo nam duše in telesa.

Vse članice se med seboj poznamo, dobro se razumemo in ujemo. Veliko si imamo povedati iz naše preteklosti, ki ni bila rožnata in med vojno vsem s trnjem posuta. Obujamo tudi vesele dogodke, stare šege in navade. Tedaj se veliko smejemo. Ne manjka nam tudi humorja. Tako se za dve uri popolnoma sprostimo, izklopimo prav vse in tudi veselo zapojemo. Pojemo stare ljudske pesmi, ki so nam najljubše in najlepše...

Pred kratkim nas je v goste povabila skupina iz Mislinje, ki nosi ime "Arnika". Z veseljem smo se odzvale. Nadvse lepo so nas sprejele in nas kraljevsko pogostile. Predstavile smo se med seboj in beseda je kar sama od sebe stekla. Prijetno smo kramljale, jedle in pile. Tudi v tej skupini so že precej stare in preizkušene žene, mamice in babice. Občudovale smo še razmeroma mlado vaditeljico go. Majdo. Je medicinska sestra, še v službi, doma ima družino in poleg vsega se trudi za starejše ljudi, za njihovo lepšo starost. To je res požrtvovalno in veliko dobro dejanje. Ne vsiplje ravno veliko besed iz koša, a vsaka njena beseda nas je razveselila, saj je bila obarvana s humorjem in z njeno dobro voljo.

Za konec je zadonela lepa pesem. Bilo je enkratno in spet smo za nekaj bogatejše, saj smo prišle domov kakor nekoč, ko smo bile še mlade.

Zato je naš moto: "Veseli se življenja,
ker je še bolj pozno,
kot si misliš..."

DELO IN USPEHI KOROŠKIH RIBIČEV

IDA ROBNIK

Ribiči gospodarijo z vodami in skrbijo za zdravo okolje. Koroški ribiči, ca 500 članov in 50 do 60 mladincev, so organizirani v ribiško družino. Glede na obsežno območje so razdeljeni po aktivih: Slovenj Gradec, Dravograd, Ravne, Prevalje, Mežica Črna. Gospodarijo s ca 250 ha voda na Koroškem, od Mislinje in Suhadolnice s pritoki, reke Meže s pritoki v Mežiški dolini in do reke Drave od državne meje do HE Vuzenica s pritoki.

O delu in uspehih koroške ribiške družine smo govorili z njenim predsednikom Albinom NAGLIČEM in Jankom DUNAJEM, ki v družini skrbi za finančne zadeve. Povedala sta:

"Koroška ribiška družina se ukvarja z gospodarsko in športno dejavnostjo. V okviru gospodarske dejavnosti v vzrejnih potokih gojimo

nih voda. Vemo, da se je kakovost vodotokov v šestdesetih letih nasplošno poslabšala zaradi nagle urbanizacije in širjenja industrije. V zadnjem desetletju se stanje na tem področju izboljšuje, vendar pa se dogajajo primeri, ko zaradi industrijskega ali kmetijskega gospodarstva pride do koncentriranega onesnaževanja voda tako, da moramo ribiči ukrepati. V ta namen smo tudi izšolali 24 čuvajev, ki skrbijo za varstvo voda in zasledujejo taka onesnaževanja ter preprečujejo krivolov. Prisotni so v vseh revirjih na Koroškem. V zadnjih letih smo zasledili več pomorov rib, poznani so tudi krivci, vendar pa je odškodnina za take katastrofe zelo težko iztirjati.

Za čistejšo okolje pa skrbijo tudi občine, ki vsako leto organizirajo akcijo čiščenja rek, ki traja celi mesec. Ribiči pri teh akcijah aktivno sodelujemo.

Ena naših najpomembnejših pridobitev pa je ribiški dom, ki smo ga zgradili 1994 leta v Dravogradu. Vsa leta, od ustanovitve družine leta 1954, smo se sestajali v najetih prostorih. Naša dolgoletna želja po lastnih prostorih se je začela uresničevati leta 1989, ko nam je občina Dravograd odstopila parcelo za gradnjo doma ob Dravi v Dravogradu. Pri gradnji so nam materialno in finančno pomagala številna podjetja in posamezniki, ribiči pa smo dali vsak svoj prispevek z delom.

Delo je tudi sicer naš prispevek k financiranju dejavnosti družine, seveda poleg članskih prispevkov, ki jih prispeva vsak ribič za skupno

Albin NAGLIČ (levo) je predsednik Koroške ribiške družine že 13 let. Janko DUNAJ (desno) je bil predsednik koroških ribičev kar 30 let. Ko je predal funkcijo sedanjemu predsedniku, je v družini prevzel delo finančnika. Foto: Ida Robnik

mladice (potočne postrvi, lipan...), ki jih odlavljamo vsaki dve leti in vlagamo v lovne potoke. O odlovu vodimo letne evidence po vrstah in količinah in glede na te podatke vlagamo mladice v reke in potoke, kjer naravna reprodukcija ni zadostna. Glede na to, da razpolagamo s precejšnjo površino salmonidnih vod (ime po salmonidnih ribah), smo morali vsako leto kupovati preko 100.000 mladice potočne postorvi drugod. Domači ribiči smo zato razmišljali, da bi sami gojili potočno postrv, ki je doma v naših rekah. Tako smo v Šumcu v Mežici lansko leto zgradili valilnico. V zimskih mesecih je tekla prva poiskusna vzreja ca 60.000 potočnih postrvi.

Med najpomembnejše naloge ribičev pa štejemo varovanje narav-

Ribiški dom v Dravogradu

Foto: Ida Robnik

dejavnost.

Ko govorimo o dejavnostih ribičev, pa ne smemo pozabiti na šport. Vsak ribič je tudi športni ribič. Naša družina se udeležuje tekmovanj, ki jih organizira podzveza Maribor in dalje republiška zveza."

Ob koncu našega razgovora smo govorili še o podmladku. Opaziti je rahlo upadanje oz stagniranje števila članstva, kar povezujejo s splošnim poslabšanjem osebnega standarda prebivalstva. Ribiči si prizadevajo, da bi preko pionirskih in mladinskih vrst pridobili mlade člane, ki bi nadaljevali njihovo delo predvsem na področju varovanja voda in narave nasploh.

Koroški ribiči so se organizirali 1954 leta v društvo, 1957 leta pa so se preimenovali v ribiško družino. Ime Koroška ribiška družina so si naredili 1970 leta, ko so tudi razvili svoj prapor. Leta 1975 se je družina organizirala po delegatskem sistemu tako, da je ustanovila 5 aktivov: Slovenj Gradec, Dravograd, Ravne, Prevalje, Mežica. Taka organizacija je ostala do danes. Aktivne vodijo predsedniki, ki so po funkciji tudi člani upravnega odbora.

V letu 1997 so sprejeli nov statut, po katerem družino vodi 9 članski upravni odbor. Družina ima tudi predsednika, tajnika in finančnika. Koroška ribiška družina se organizacijsko vključuje v Zvezo ribiških družin Maribor in preko nje v Ribiško zvezo Slovenije.

Valilnica v Šumcu nad Mežico

Foto: Ida Robnik

EFEKT PREJEL CERTIFIKAT ZA KAKOVOST ISO 9002

IDA ROBNIK

EFEKT, podjetje za varovanje premoženja in ljudi, posluje na Koroškem že dobrih sedem let. Kakovost svojih storitev je podjetje potrdilo s certifikatom po standardu ISO 9002, ki so ga prejeli 21. februarja v športni dvorani v Slovenj Gradcu.

Efekt, podjetje v zasebni lasti, je nastalo iz potrebe po varovanju premoženja na območju Koroške. Čeprav je geografsko Koroška nekoliko zaprta pokrajina, pa postaja za kriminalno poseganje v lastnino in premoženje prav tako zanimiva, kot druga območja v Sloveniji.

Podjetje je prisotno s svojo dejavnostjo v vseh treh dolinah in je tudi organizirano v štiri podsektorje: Slovenj Gradec, Ravne, Radlje in Dravograd. Na terenu se pojavljajo z intervencijskimi vozili, ki imajo razpoznavno rumeno barvo luči. Podjetje trenutno zaposluje 61 delavcev in varuje že skoraj 300 objektov v regiji. Poleg programa varovanja premoženja in oseb opravlja še razne oblike nadzora, javljanja in intervencij, v zadnjem času pa skupaj s Centrom za socialno delo Slovenj Gradec in podjetjem NOGO d.o.o. še "klic na pomoč". Ta zadnja dejavnost je neprofitna, humana, namenjena ljudem, ki potrebujejo pomoč na domu zaradi starostne onemoglosti ali zdravstvenih težav. Svojim strankam nudi še druge storitve, kot so: svetovanje, projektiranje, dostavo, usposabljanje, garancija, servis in vzdrževanje tehničnih varovalnih naprav itd. Podjetje ima tudi pooblastilo Uprave R Slovenije za zaščito in reševanje za požarno varovanje in zastopstvo za protipožarne sisteme.

SI
CERTIFIKAT št. 117
ISO 9002

Poleg tehničnih varovalnih sredstev in fizične sile pri svojem delu uporabljajo tudi pse, pod enakimi pogoji, kot policaji.

Podjetju Efekt je njihovo strokovnost potrdila z licenco Republiška zbornica za zasebno varovanje v skladu s Ministrstvom za notranje zadeve Slovenije. Za svoje delo so že dobili pohvalo Uprave za notranje zadeve Slovenije, certifikat ISO 9002 pa potrjuje strokovnost, profesionalnost in pravilno usmerjenost podjetja in terja izpolnitev najstrožjih kriterijev notranje organizacije dela in dosledne urejenosti poslovnega procesa. Podjetje Efekt to ima!

IN SLEHERNEGA DELA SE MORAŠ LOTITI Z VESELJEM, PA GRE

SILVO JAŠ

Tone ČERNJAK iz Šentilja pri Mislinji mnogim, ki ga prosijo za pomoč, rad usreže.

Le kdo bi vedel, s čim vse se ukvarja Tone. Njegova delavnica je poseben svet. Narava ga je obdarila s kopico spretnosti. Izpod njegovih rok kot po tekočem traku prihajajo najrazličnejši predmeti in izdelki. Največ smisla in tudi izraznih možnosti vidi prav v lesu, ki mu je tudi najbolj blizu, pa še tako pomirjujoče in toplo deluje. Izdeluje pa stvari tudi iz plastike, kovine in drugih materialov.

Ni je namreč stvari, ki se je Tone ne bi lotil in ji ne bi bil kos, pa najsi gre za popravilo električnih aparatov ali pa avtomobila. Pozna sleherni stvar v dušo. "Seveda", pravi "se moraš prav vsakega dela lotiti z veseljem in potem pri njem vztrajati do konca! Pri vsem tem je potrebno včasih malce trme in gre."

Tone je poznan tudi po tem, da slehernemu, ki ga prosi pomoči ali za uslugo, rad ustreže, pa čeprav največkrat sliši potem tisti: "Hvala lepa!". On pa, takšen, kakršen je, samo zamahne z roko in skomigne z rameni, češ, takšni smo pač ljudje in jaz sem tega že navajen.

No, in jaz sem ga obiskal ravno v času, ko je serijsko izdeloval riflejne za nabiranje črnice. Zda, pozimi, je tudi več časa za take izdelke. Sicer pa vse leto nekaj brklja in izdeluje, kajti njegov nemirni duh in žilica mu ne data miru.

KULTURA PLESALCI KOROŠKEGA PLESNEGA KLUBA DEVŽEJ USPEŠNI DOMA IN NA TUJEM

DUŠKA KOTNIK

V slovenjegraški športni dvorani je bil v nedeljo, 1. marca rating turnir v standardnih in latinskoameriških plesih, ki ga je organiziral Koroški plesni klub DEVŽEJ. Od enajste ure dalje se je pomerilo preko 100 plesnih parov iz vseh slovenskih klubov, vrhunec pa je prireditev, ki si jo je ogledalo preko 600 gledalcev, dosegla v večernih urah s finalni v latinskoameriških plesih.

Izvrstno so plesali tudi plesni pari KPK Devžej, saj sta se v dopoldanskem delu med pionirji Sergej in Diana Slapnik obakrat uvrstila v finale, med mlajšimi mladinci pa sta odlično plesala latinskoameriške plese Peter Peruš in Tina Plešivčnik, ki sta zasedla 3. mesto, v standardnih plesih pa sta bila 5.

V popoldanskem delu sta bila med mladinci dvakrat druga Marko Soderžnik in Alja Cverlin Pušnik, pri čemer je treba dodati, da je imel Devžej v tej kategoriji v latinskoameriških plesih kar tri finalne pare. Z zmago in drugim mestom sta svoj napredek potrdila med starejšimi mladinci Aleš Cokan in Daša Kotnik, svoj nesporni talent pa sta tokrat že med člani, prav tako z zmago v standardnih in drugim mestom v latinskoameriških plesih, takoj za Metejem

Krajceterjem in Jasno Koselj, dokazala Tomaž Vrtar in Vesna Šošter. Ti uspehi so postavili piko na i uspešnega plesnega tedna, saj so koroški plesalci izjemno nastopili od 20. do 22. februarja v Kopenhagnu, na odprtem prvenstvu Danske, kjer sta z dvema drugima mestoma dvakrat na stopničke za zmagovalce stopila Marko Soderžnik in Alja Cverlin Pušnik, družbo pa sta jima v finalu latinskoameriških plesov delala še Domen Slapnik in Špela Vodeb. Tomaž Vrtar in Vesna Šošter pa sta svoje plesanje med starejšimi mladinci zaključila z izjemnim plesanjem in 3. mestom v standardnih ter 5. mestom v latinskoameriških plesih.

Dolgoročno delo, ki bazira na plesni šoli tako že daje dobre rezultate in Slovenj Gradec z zaledjem postaja močno plesno središče z mednarodnimi ambicijami.

Vsekakor pa je med domačimi potrebno omeniti še finalne uvrstitve parov Pušnik - Pogorevc med člani, Slapnik - Vodeb ter Esih - Soderžnik med mladinci, Slapnik - Slapnik med pionirji, pomembne pa so tudi polfinalne uvrstitve parov Sirk - Balažič med starejšimi in Kos - Lužnik med mlajšimi mladinci.

"S KNJIGO SEM VSEM ŽELELA POVEDATI, KAJ POMENI IZGUBITI NEKOGA, KI GA IMAŠ RAD!"

JASMINA DETELA

JANJA VOLLMAIER vzbudila pozornost na Dravogradski osnovni šoli. Idej ima še veliko in kmalu jih bo strnila v novo knjigo.

"Ko je prišla Janja lani v jeseni in skromno prinesla snopič listov, ki jih vidite danes pred sabo in dodala da ve, da to ni knjiga, sem bila presenečena. Ko pa sem delo te nežne osmošolke prebrala sem vedela, da je ta prvenec začetek, napoved, da iz te odkrite in prijazne deklice še nekoč nekaj bo... Dve leti sem bila njena učiteljica slovenskega jezika. Nikoli je nisem uspela dovolj spoznati, dvaintrideset jih je bilo v razredu, pa vendar so bili njeni spisi čuteči, iskreni in topli", je v uvodu povedala Milena Golob.

Janja Vollmaier je osmošolka, nežna rjavolaska s prijaznim nasmehom in iskricami v očeh. V šoli jo poznajo kot vzorno učenko, odličnjakinjo, ki večkrat ob kulturnih prireditvah zaigra na klavir. Pravi, da ima to že v družini, saj se glasbo ukvarjajo vsi. Mama Pavla igra harmoniko, oče Vlado je pred leti igral v ansamblu, brat obiskuje srednjo glasbeno šolo... vsi pojejo v cerkvenem pevskem zboru.

"Bolj kot glasba me je vedno pritegnilo pisanje. In ko je lansko poletje prišla v naš kraj pisateljica Marinka Fritz - Kunc, prebrala sem večino njenih del, sem doživela nekaj, o čemer sem vedno samo sanjala. S srečanjem je bila povezana tudi moja odločitev, da bom napisala knjigo. Knjigo, v kateri sem opisala bolečino, ki sem jo čutila ob izgubi svoje najboljše prijateljice Teje", je povedala Janja.

Izguba dolgoletne najboljši prijateljice je bil največji šok v njenem mladem življenju. "Najhuje me boli, ko jo vidim z drugo. Trpela sem, ko se je odločila za drugo. Če bi bila znanstvenik, bi izumila časovni stroj in ga zavrtila v čas, ko sva bili s Tejo še najboljši prijateljici. Ker tega ne zmorem, sem se odločila, da bolečino napišem na list papirja", pove Janja in doda, da je najraje pisala ponoči v svoji sobici, ko je bila sama s svojimi mislimi in bolečino. Nasploh pa je Janja deklica, ki rada razmišlja in veliko razmišlja. V tem delu je razmišljala o prijateljstvu. Je povest najstnice o velikih in manjših bolečinah, prijateljstvu, sošolcih, starših. Osebe v knjigi so resnične, samo imena so izmišljena, Janja pa upa, da ji ne bo nihče zameril, če bo v knjigi prepoznal

Predstavitve knjige Janje Vollmaier (na desni)

Foto: Jasmina Detela

sam sebe. Knjigo, v njej je izrazila svoja čustva, je izdala osnovna šola Neznanih talcev Dravograd ob pomoči občine Dravograd, Koroških pekarn Dravograd, IGM in Zavarovalnice Maribor. Ravnatelj Marjan Kovše je povedal, da bodo delo v glavnem uporabljali v promocijske namene. Janja pa pravi, da si je zastavila napisati vsaj še eno knjigo, ki bo govorila o najstniških problemih, težavah v družini. "Ko bom velika, bom pisateljica", je ob zaključku večera povedala Janja in dodala, da daje svojo knjigo v branje in presojam vsem, ki radi berejo in imajo radi lepo slovensko besedo, prijateljstvo...

SAMOSTOJNA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA GIMNAZIJKE PETRE PLACET

JASMINA DETELA

"Vsaka stvar rabi svoj čas, da dozori!"

Prvo pesmico je napisala že v prvem razredu osnovne šole. Veseli jo tudi risanje, krojenje oblačil, pisanje pravljic za otroke in fotografiranje.

Nežna in skromna gimnazijka je. Na prireditvah in otvoritvah v šoli in razstaviščih jo ponavadi povabijo z namenom, da vodi prireditev, predstavi šolo, kulturni dogodek itd. V srednji trgovski šoli v Mariboru pa je zbudila pozornost s samostojno razstavo fotografij krajine v avli šole. Prvo pesmico je napisala v rosnih otroških letih, roman brez konca še čaka na konec v stari dedkovi pisalni mizi, kupi fotografij so shranjeni v mapi njene pisalne mize, domače police pa krasijo zvezki, polni kratkih pesmi, pravljic, drobnih šopki in okraski, ki sta jih naredili skupaj z mamo Berto.

"Vsaka stvar rabi svoj čas, da dozori. Je kot vino; dalj časa je shranjeno v

vinski kleti, boljše je", pravi Petra. Že kot otrok je risala kroje za razna oblačila, najbolj pa jo je pritegnilo pisanje pesmi. Prvi in drugi razred je v njih opisovala naravo, mamo, prijateljice, v šestem in sedmem razredu je pozornost posvetila ljubezni in prijateljstvu, danes pa se v njih sprašuje o smislu življenja. "Nikoli ne pišem po naročilu, saj pesem pride iz človeka sama, ko dozori. V življenju imam obdobja, ko sem brez energije in se zatečem v naravo, da si napolnim "baterije" ali v sobo, kjer v temnem večeru sedim na postelji in pišem", pravi Petra, ki je po naravi bolj pesimistična, kljub temu pa pravi, da je smisel življenja v pozitivnem gledanju in doživljanju stvari. "Humor je zdravilo za vse", dodaja in da rada piše o soncu, saj je vir energije. Prijazno kmečko okolje, nedotaknjena narava in toplina domače kmečke hiše se odražajo v njenih pesmih. Rada ima kmečko življenje, star senik, umirjenost časa, ki pušča človeku veliko manevrskega prostora, domačnost kmečke kuhinje in vonj po sveže pečenem kmečkem kruhu, naravo, ki ji daje navdih za fotografiranje. Prvo pravo fotografijo je naredila, ko si je pri šestnajstih letih iz prihrankov od štipendije kupila prvi fotoaparatus. "Takrat sem se pričela resneje ukvarjati s fotografiranjem, več kot potrebno vzpodbudo za fotografiranje pa mi je dala profesorica Nuša Janet". Da je Petra resnično nadarjena za fotografiranje pove tudi podatek, da je lani na natečaju fotografov amaterjev za fotografijo iz dedovega otrošva dobila tretjo nagrado, kar je za najstnico prav gotovo pomembna uvrstitev.

Sploh pa jo ded Ludvik Mori, Korošci ga poznajo kot dopisnika večine koroških lokalnih časopisov, večkrat spodbuja pri pisanju. Skupaj načrtujeta tudi izdajo krajše pesniške zbirke. Petra pa upa, da se ne bo tako, kot pri pravljicah za otroke zataknilo pri denarju, ki je potreben za izdajo. Nedokončan roman še vedno čaka v pisalni mizi, da bo morda nekoč dokončan. Pa številna besedila za skladbe. Nedavno tega je napisala tudi skladbo za koroško glasbeno skupino Pik, pravi pa, da si želi s pisanjem nadaljevati.

Tudi z aranžiranjem se ukvarja, tako kot njena mama Berta. Izdeluje razne šopke, venčke iz suhega cvetja in okraske. Njena skrita želja pa je majhna hiška za lastnim pisalnim strojem v prašni kmečki izbi, kjer bi lahko v tiho in miru izrazila svoje misli, čustva in domišljijo.

Stanku že kar nekaj časa cveti eden izmed mnogih kaktusov.

STANKOVA LJUBEZEN SO ROŽE

SILVO JAŠ

Stanko KAVČIČ je svoje korenine pognal pri Maticu v Tolstem vrhu nad Mislinjo, sedaj pa že kar precej časa živi v dolini. Kar 41 let je bil gozdni delavec sekač, zaposlen na gozdarskem obratu v Mislinji. Podiral in žagal je drevje domala po vsej Koroški, največ pa seveda v gozdovih Pohorja. Rad se spominja tistih časov in znanih obrazov sodelavcev, pa trenutkov, ko je v poletnih mesecih kar deset let prebival v lesenih kolibah, narejenih iz olupljenega smrekovega lubja. Takrat so gozdni delavci prebivali kar v gozdu, pa tudi hrano so si pripravljali sami. Na te čase so ostali le spomini. Stanko si nikdar ni iskal punce in v njegovi hiši mu družbo delajo le rože. Teh ima veliko, najrazličnejših vrst so in že kar nekaj časa mu cvetijo kaktusi; Stanku za družbo, naključnemu obiskovalcu pa za prijeten pogled.

GOZDU

Gozd si samotni
in tih,
čakaš, da veter ti zapoje
nežen, globok stih,
šepet mlade breze.

Čakaš, da sonce ti posije,
skozi visoke smreke.
Čakaš, da se vrnejo ptice
in moje stopinje.

Berta RUPČIČ

OBRESTNE MERE ZA POSOJILA OBČANOM OD 1. 3. 1998 dalje

koroška banka

Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

KRA TKOROČNA POSOJILA

namenska in v gotovini (komitenti in nekomitenti)

- z odplačilno dobo do 3 mesecev TOM + 4,50 % letno
- z odplačilno dobo nad 3 do 6 mesecev TOM + 5,50 % letno
- z odplačilno dobo nad 6 do 12 mesecev TOM + 6,00 % letno

DOLGOROČNA POSOJILA

v gotovini in namenska (komitenti in nekomitenti)

- z odplačilno dobo nad 12 do 24 mesecev TOM + 7,00 % letno
- z odplačilno dobo nad 24 do 36 mesecev TOM + 7,50 % letno
- z odplačilno dobo nad 36 do 48 mesecev TOM + 7,90 % letno
- z odplačilno dobo nad 48 do 60 mesecev
do 900.000 SIT TOM + 8,90 % letno
nad 900.000 SIT TOM + 8,40 % letno

V a š a b a n k a
LB Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec

UTRINKI IZ ŽIVLJENJA NEKDANJEGA "OLCARJA"

FRANJO HOVNIK

Že od nekdaj je znano, da so na Koroškem, pa tudi v bližnji okolici, v zemljo in pečine sezidane domačije, ki nosijo prvotna hišna imena vse do današnjih dni in bodo ostala "vkllesana" še za mnoge rodove, ki pridejo za nami. Ena takšnih domačij je tudi domačija Močilnik pod Uršljo goro. Na tej domačiji živi Ivan PETRIČ s svojo ženo Francko, hčerko Olgo, njenim možem Jakom (Pisarjem) in vnuki. Obiskali smo ga na njegovem domu, dva dni po tistem, ko je po koroških gorah in hribovju zapadlo nekaj snega. Petrič, po domače Močilnik, nam je povedal kar nekaj zanimivosti o domačiji, kjer živi kot upokojeni gozdni delavec.

Močilnikova domačija naj bi bila ena izmed starejših domačij pod Uršljo goro. Po ljudskem izročilu naj bi bila zgrajena za nekakšno "keho", kamor naj bi takratna oblast zapirala vojaške dezertarje in verjetno tudi kriminalce. Dokaz temu naj bi bila ena izmed zgradb, ki je zgrajena tako, da je služila za zapore. Še danes je mogoče videti ostanke na zgradbi, kot so manjše linice oz. okna, skozi katere naj bi v zapor prihajala svetloba in zrak. Morda o tem v kakšnem zgodovinskem muzeju obstajajo tudi dokumenti! Tega nismo poizvedovali.

Nekoliko več nam je naš sogovornik lahko povedal o svojem življenju ter o dogodkih iz časov med drugo svetovno vojno. Dobro mu je ostal v spominu dogodek, ko so jeseni leta 1942, sredi od meseca obsijane noči, k njim prišli prvi koroški partizani. On je bil takrat star štirinajst let. Spominja se, da je nočnim obiskovalcem mati pripravila večerjo. Dala jim je tudi popotnico. Kot so prišli, so tudi odšli. Domačim so "zabičali" naj o njihovem obisku nikjer ne govorijo, še najmanj pa Nemcem, če bi ti prišli k hiši. Pozneje so partizani prihajali pogosteje, pa tudi Nemci, vendar so jih Močilnikovi prepričali, da partizanov pač niso videli.

Naš sogovornik se tudi dobro spominja dogodka iz leta 1943, ko so Nemci prišli k domačiji pri Petriču. Močilnikovi so slišali streljanje, videli so partizane in Nemce v boju, kmalu pa je Petričeva domačija zagorela. Partizani so se uspeli umakniti. Po končani vojni domačija ni bila obnovljena, na pogorišču pa stoji spomenik v spomin na najstarejšo Petričevo hčerko Micko, ki je bila v tem spopadu smrtno ranjena.

Naš sogovornik Ivan je star komaj 15 pomladi tudi sam odšel med borce. Bil je v koroškem bataljonu, ki se je spopadal s sovražnikom na Pohorju, pod Peco, pa tudi na območju Železne kaple, na Svinji planini ... Po končani vojni se je srečno vrnil nazaj k svojim.

Domačija žal ni dajala za vse dovolj kruha in tako se je Ivan zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec na obratu v Črni.

Tu je izročil svojo delovno knjižico, kjer je ostala varno shranjena polnih triintrideset let, vse do njegove upokojitve.

Ivanovo delovno mesto je bilo pod milim nebom, kjer je bil poleti izpostavljen vročim sončnim žarkom, nevihtam, pozimi pa snegu in mrazu. Njegovo delovno orodje je bila sekira, malarin, zug žaga ali amerikanka. Pozneje je delal že z motorno žago, ki pa je imela to slabost, da so gozdne delavce od tresljajev in vibracij roke hudo bolele in tudi

izpušni plini, ki so jih vdihovali, do slabo vplivali na njihovo zdravje. Danes so motorne žage že precej izpopolnjene in je zato delo z njimi nekoliko lažje.

Njegova stalna sodelavca sta bila Kristl Oderlap in Ivan Vrtič. Lepo so se razumeli in bili pravi mojstri svojega, brez dvoma težkega in nevarnega poklica. Bili so izkušeni "olcarji" in imeli so srečo, da niso doživeli kakšne večje delovne nesreče, ki so bile v gozdarstvu nasploh zelo pogoste.

Koroška dežela je znana tudi po tem, da se nad gorami in planinami kaj hitro zberejo sivo črni oblaki. Trenutek za tem se že vlije ploha, ki se spremeni v pravo neurje, ko iz grozečih oblakov vsevprek švigajo strele. Nekega vročega poletnega dne so delavci podirali drevje pod obronki Uršlje gore, točneje na Naravskem vrhu. Niso niti opazili, kdaj se je nebo stemnilo in že se je ulila ploha. Zavetje so si poiskali pod košato smreko. Kot bi slutili, da pod to smreko niso najbolj varni, so v najhujšem nalivu šli vedrit pod previsno skalo. Kmalu se je nevihta ugnala in spet je posijalo sonce. Ker so bili premočeni do kože, so se odpravili proti domu. Na poti so opazili, da je bila smreka, pod katero so iskali najprej zavetje, preklana na pol in ugotovili, da so si rešili življenja, ko so se prestavili vedrit pod skalo.

Ivan, nekdanji "olcar" je odšel v zaslužni pokoj pred desetimi leti. Pravi, da pokojnina sicer ni velika, vendar ker nekaj dohodkov da še njihova kmetija, se da živeti. Sicer pa danes na domačiji gospodarji že njegov zet Jaka z ženo Olgo.

99 LET KIPERČEVE BICE

FRANC JURAČ

Frančiška Hajnže, Kiperčeva bica iz sv. Danijela nad Trbnjami je 3. marca letos praznovala 99. rojstni dan. Težka in trda je bila njena življenska pot. Rodila je 14 otrok in jih ob trdem kmečkem delu vzgajala v pridne in poštene. Danes živi še njenih osem otrok. Vesela pa je, da ima 40 vnukov, 90 pravnukov in tri prapravnike.

Ob visokem življenskem jubileju Kiperčevi bici tudi Viharnik iskreno čestita.

Frančiška HAJNŽE s snaho

Foto: F. Jurač

SNEŽNI GRADOVI V PODPECI

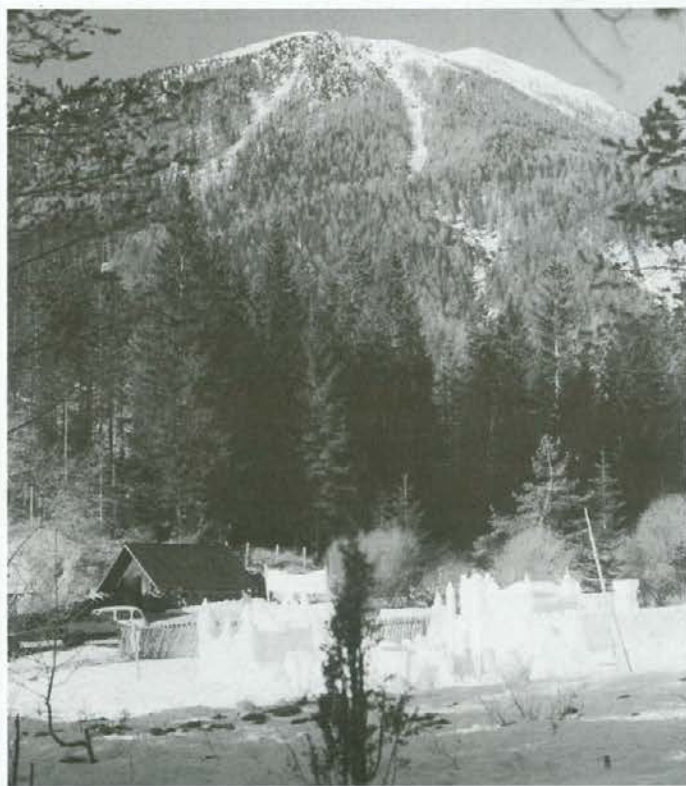
Zavod za gozdove Slovenije,
GORAZD MLINŠEK, dipl. inž. gozd. območna enota Slovenj Gradec

Kralj Matjaž je že šestič opazoval prijetna zimska dogajanja v Heleni pri gostišču Matjaž. Kljub "zamorski" zimi je tudi letos uspelo organizatorju A.L.P. ob pomoči občine Črna, Turističnega društva Črna in ostalih sponzorjev pričarati pod Peco idilično dolino snežnih gradov.

Če je že zima skoparila s snegom, so bili v družinskem podjetju Krajnc iz Črne bolj radodarni z umetnim snegom. Kar nekaj hladnih dni in noči so ropotali njihovi snežni topovi, da so "nastrelali" ogromne snežne grmade, ki so bile potrebne za izdelavo snežnih objektov. Več kot dvajset ekip iz vse Slovenije in zamejstva je 31. januarja sproščalo svojo umetniško domišljijo in upoštevalo arhitekturo starih gradov pri gradnji snežnih zgradb.

Lepo vreme, predvsem pa mraz, sta pripomogla, da so gradovi v vsej svoji belini več kot teden dni privabljali številne obiskovalce. Helena je bila ta čas prava zimska turistična Meka. Gozdove si je ogledalo več kot dvatisoč obiskovalcev, predvsem šolarjev.

"Kako prijetno je opazovati to organizirano prireditev, ko ljudje pozabijo na skrbi in uživajo v lepotah Pece in njene okolice. Samo malo skupnega truda in dela je potrebno, pa gre. Upam, da bodo tudi čez leto znale občinske glave skupno, pametno nastopiti za dobro prebivalcev vseh dolin okoli Črne, sicer bo zgornji del Mežiške doline postal pozabljen dolina - dolina raznih duhov!" je nadaljeval moje modrovanje kralj Matjaž.

VIHARNIK

Izdaja: Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, 2380 Slovenj Gradec, Vorančev trg 1
Telefon: 0602/43-332

Direktor: Hubert Dolinšek

Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek

Glavna urednica: Ida Robnik

Oblikovalska realizacija: Umetniška delavnica IDEA, Maribor

Likovna urednica: Marlena Humek

Tehnični urednik: Robert Strmšek

Računalniška postavitev, priprava za tisk in fotoliti:

Repro Studio Lesjak, Maribor

Tisk: Odtis, Ravne

Naklada: 1650

Vse pravice pridržane, © Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 1998.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarife številke 3, za kar se plačuje 5% davek.

• 1922

+ 1997

MARIJA GRUBELNIK - MRAKOVA MIMIKA

Lansko leto, 5. novembra, štiri dni po praznikih vseh svetih, smo se na dravogradskem pokopališču zadnjič poslovili od spoštovane krajanke Marije Grubelnik, po domače Jurčijeve mame iz Goriškega vrha. Dva dni prej so nam zvonovi Sv. Lenarta na Viču nepričakovano naznanili novice: Jurčijeva mama je za vedno zaspala.

Rodila se je 27. marca 1922 v številni Mrakovi družini, na veliki kmetiji med gozdovi Pohorja pri Sv. Antonu. Trinajst otrok: sedem fantov in šest deklet je bilo položenih v zibelko trdne pohorske družine. V tem toplém in velikem domu se je naučila besed: mama, ata, brat, sestra, njiva, travnik, ljubezen, kruh, družina in dom ter delo in molitev. Te besede so jo zaznamovale za celo življenje.

Po končani osnovni šoli so ji starši, po takratni navadi in potrebah, omogočili, da je šla v gospodinjstvo šola in tečaj šivanja. Dobila je vso potrebno znanje za dobro gospodinjico. Domačini se še spominjajo veselih večernih prepevanj Mrakovih deklet in fantov pod lipo nedaleč od hiše. Vaška idila, ki je danes ni več. Petje in vriskanje je odmevalo daleč naokrog. Zato so bili Mrakovi vabljeni na vsa praznovanja in zaključke velikih kmečkih del. Če jih ni bilo, so jih počakali.

To idilo je nekega nedeljskega popoldneva zmotil Jurčijev Rudolf iz Viča. Zadržali sta srca in lica je oblila rdečica. Iz naključnega obiska se je vnela trajna ljubezen.

Pisalo se je leto 1943. Rudolf je bil vpoklican v vojsko. Po nekaj mesecih si je izposloval nekajdnevni dopust, se oženil in šel nazaj na fronto. Žena se je preselila na njegov dom k Jurčiju, nedaleč od vasi Vič, na malo kmetijo. Nastopili sta najtežji leti v življenju. Sami z materjo sta opravljali najtežja kmečka dela: orali, sejali, želi, mlatili, kosili in napravljali drva. Zasluzka ni bilo. Živeli sta iz rok v usta. Noč in dan sta ji v srcu prevevala ljubezen in strah, kaj je z možem, da se ne oglasi. Koliko je bilo budnih noči in čez dan pričakovani poštarja, da bo prinesel pošto, je vedela le ona. Vsakokrat, ko je zvedela, da je padel sosedov Lojz, da je Kajšerjev Hanzi zgubljen in da so tretjega zajeli Rusi, ji je vztrepetalo srce in prešinjala misel: "Bog mu pomagaj, da se bo živ vrnil!" Vojne je bilo konec, prišel je drugi okupator: Bolgari, za njimi pa partizani. Pred obojimi se je bilo treba skrivati. Nepopisno veselje in radost jo je obšla, ko se je nekega jesenskega dne 1945 leta mož pojavil v partizanski uniformi na hišnem pragu. Negotovosti je bilo konec.

Leto za tem se jima je rodila hčerka Fanika, po treh letih Milka in šest let kasneje še Dragica. Ob rastoči družini sta zgradila hišo, nato še hlev z gospodarskim poslopjem. Drug drugega sta podpirala, drug drugega bodrila, drug drugemu pomagala in ostala zvesta ob poroki dani obljubi. Z dobro voljo in upanjem na boljše sta dočakala jesen življenja.

Pred štirimi leti sta praznovala zlato poroko. Hvaležni otroci in vnuki so jima pripravili lepo slavlje. Največje veselje in ponos so jima lepo vzgojene hčerke in njihove družine.

Pred tremi leti se je v to veselje potihoma priplazila bolezen. Mami so se pokazali prvi znaki obolelosti srca. Zadnjih šest mesecev so bile bolečine vse pogostejše in hujše, noči pa budne. Jurčijeva mama ni obupavala, vdano jih je prenašala in se pripravljala na slovo. Zadnji teden je z ne navadno skrbnostjo pospravljala po hiši, kot da je pričakovala pomemben obisk. Nekaj dni pred vsesvetimi, že močno oslabela, je obiskala svojo rojstno hišo ter grob svojih staršev. V noči od nedelje na ponedeljek je v hudih bolečinah med prevozom v bolnišnico, še naročevala, kje ima določene stvari in nato še isto noč sklenila tužijevsko pot.

Bila je odprtega srca, dobra in ljubeča žena ter mati, dobra vzgojiteljica, potrpežljiva in odprta do drugih ter pomoči potrebnih. Dvajsetim je bila botra. Skromnost, delavnost in velikodušnost ter ljubezen do moža in otrok so bile odlike, ki so ji bile položene v zibelko. To doto je zapustila svojim potomcem.

Ferdinand GNAMUŠ

+ 2. 2. 1932
+ 1. 1. 1998

ALOJZ GORENŠEK - VUŽNIKOV LOJZ

Na pokopališču v Kotljah se je v sredo, 4. februarja 1998 popoldne, poslovila velika množica ljudi od Alojza Gorenška, Vužnikovega Lojza. Umrli je po kratkotrajni hudi boleznii v Kliničnem centru v Ljubljani, star 65 let in 11 mesecev.

Lojz se živel v svoji hiši na Brdinjah. Ljudje so ga poznali kot dobrega, poštenega, delovnega človeka, včasih tudi šalivca. Lovci, člani lovske družine "Prežihovo", katere član je bil dolga leta, so mu priredili lep pogreb. Prišli pa so tudi čebelarji, saj je bil dolga leta znan in uspešen čebelar. Pogreba so se poleg sorodnikov udeležili tudi bivši sodelavci in mojstri iz železarne Ravne, kjer je bil veskozi zaposlen do upokojitve ter sosodje, znanci in prijatelji, vsi, ki so ga imeli radi in so ga spoštovali.

Lojz se je poročil leta 1966 s Sečnjakovo Štefko na Selah. Z velikim odrekanjem sta si zgradila svojo hišo na Brdinjah. V zakonu sta se jima rodila dva sinova: Zorko in Marko. Žal, sreča ni dolgo trajala. Žena mu je po dvajsetih letih zakona umrla za hudo, težko boleznijo. Njene smrti vse do zadnjega ni mogel preboleti.

Lovci, čebelarji, sorodniki, sosodje, vsi njegovi prijatelji, se bodo Lojza vedno spominjali. Bil je pošten, dober, veliko je vedel. Z njegovo smrtjo je nastala praznina. Nikoli več nas ne bo razveselil, spravil v smeh in dobro voljo tako, kakor je on znal.

V imenu njegovih dveh sinov se zahvaljujem lovcem LD Prežihovo za lep pogreb, pevcem pod vodstvom Mitje Šipka, govornikoma Bojanu Kotniku in Francu Zabelu za lepa govora, gospodu župniku za opravljen obred in vsem, ki so darovali cvetje, sveče in z delom pomagali, da je vse v redu potekalo ob njegovem slovesu. Hvala!

Rok GORENŠEK

ZAHVALA

Odšla si tiho, brez slovesa,
ko na jasi onkraj gozda
bil trenutek je, le bežen hip
in pretrgan bil je
tvojega srca utrip.

Zakaj si morala umreti?
Ti vedno rekla si: "Z voljo je treba živeti."
Spočij si žuljave dlani,
za vse še enkrat hvala ti,
dobrota tvojega srca
nikdar ne bo pozabljena.

Ob mnogih prerani in boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in sestre

IVANKE KRIČEJ

Ramšakové mame iz Tolstega vrha pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, za darovane sveče, svete maše in za vso pomoč, ki ste nam jo izkazali v najtežjih trenutkih ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Prav lepa hvala dr. Leonardu Pirmanšek in patronažni sestri Majdi Zajc za obiske na domu, šenflorjanskim pevcem za zapete žalostinke med mašo in pred odprtim grobom ter g. župnikom Mirku Horvatu in Petru in Vladu Leskovar za pogrebni obred. Hvala tudi pogrebni službi Jerneja Zaveršnika iz Sentilja pri Mislinji.

Žalujoci: mož Dominik, sinovi: Ivan z družino, Anton in Domink, sestra Fanika in ostali sorodniki.

V SPOMIN

Dve leti že v grobu spiš
a v srcih naših še živiš.
Če bi solza te zbudila,
te ne bi nikdar črna zemlja krila.

V tihem spominu nas spremlja večna bolečina, od kar smo te morali za vedno izgubiti, dragi mož, oče in dedek

IVAN ZALOŽNIK

iz Mislinjske Dobrave

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem preranem grobu.

Žalujoci: žena Štefka in hči Ivica z družino.

+ 26. 3. 1914
+ 4. 2. 1998

AMALIJA IVARTNIK - "LUKANOVA MALE"

Rodila se je 26. marca 1914 pri Šternu na Breznici nad Prevaljami, umrla pa je 4. februarja 1998 v 84. letu življenja.

V Kotlje je prišla pred vojno. Tedaj so morali otroci iz številnih družin zaradi izkoriščevalskega kapitalizma, ki ljudem ni dajal dela in zaslužka, zgodaj odhajati od doma. Odhajali so s trebuhom za kruhom služiti za pastirje, hlapce in dekile, k premožnim ljudem. Tudi Malka je morala iti služiti. Prišla je na Šrotnek v Kotlje za dekle. Tu se je spoznala s Francem Ivartnikom - Lukanovim Francem, ki je na Šrotneku služil za hlapca. Zaljubila sta se in se maja 1936 poročila. Preselila sta se v bajto v Podgori, ki je bila last Francovega očeta, Pavšerjevega Luke. Tam je Malka dobila ime "Lukanova", po očetu Luku, lastniku bajte. Z možem sta se preživljala tako, da sta hodila na dneve k okoliškim kmetom.

Osem otrok je rodila Malka. Življenje v majhni, borni bajti je bilo za Malko in njeno družino vse prej kot prijetno.

Prišla je vojna, okupacija in narodno osvobodilni boj. Mož je bil več kot 1 leto dni v partizanih, Malka pa je morala v strahu pred Nemci sama skrbeti za družino.

Po vojni, leta 1946, se je družina preselila na Preški vrh v Kuharjevo bajto, leta 1949 pa nazaj v Lukanovo bajto. Potem so kupili zemljišče od Renarjevih in bajto opuščene rudnika svinca v Podgori. Tja se je družina preselila leta 1965. Tam se je ustalila in Malka je po dolgih letih končno zaživela na svojem. Življenje se je izboljšalo, otroci so odrasčali, mož je dobil delo v ravenski železarni. Življenje je postalo znosno.

Malki v življenju ni bilo z rožicami poslano. Poleg dela, skrbi za družino, ji tudi žalosti ni manjkalo. Najprej ji je kmalu po rojstvu umrl sin, leta 1971 ji je nenadoma umrl mož Franc, pozneje pa še sin Drežč in hčerka Štefka. Teh smrti Malka nikoli ni prebolela. Posebno hudo jo je prizadela smrt hčerke Štefke.

Malko so imeli njeni otroci, sosodje in tudi drugi ljudje radi. Kljub temu, da je zadnja leta svojega življenja preživela večinoma sama v podgorskem kotu pod Kozarnico, Črnim vrhom in Macenovcem, po zaslugi otrok, sosedov in drugih ljudi, ni bila veliko sama. Vsi so jo radi obiskovali in ji pomagali, ona pa je skrb in ljubezen vsem obilo vračala. V njihovih srcih bo za zmeraj zapisana kot vsega hudega vajena in preizkušena, prijazna, dobra hotuljska, slovenska žena in mati.

Rok GORENŠEK

• 1927
+1997

FRANC GRABNER

Vrline, ki jih je pokojni imel: skromnost, poštenost, delovnost in pomoč soljudem, so stvari, ki jih v današnjem času močno pogrešamo. V svoji skromnosti in poštenosti ni poznal vsakdanjega hlastanja za materialnim bogastvom, ni poznal laži, sprenevedanj in podobnih pregrh vsakdanjega človeka; poznal pa je vero in zaupanje v sočloveka, medsebojno pomoč med ljudmi in vero v boljši jutri.

Franc se je rodil pred dobrimi sedemdesetimi leti, 19. novembra 1927 očetu Francu in materi Tereziji v vznožju smrekovskih gozdov pri Prevaniku v Ludranskem vrhu. V družini je bilo sedem otrok in Franc je bil rojen kot peti. Oče je bil po poklicu logar in lovec in to je odločilno vplivalo na njegovo življensko pot.

Očetovo delo jih kmalu, leto dni po Francevem rojstvu, pripelje v Lokovec. Kot enajstletni fantič se skupaj s sestrami in brati vrne v Črno na Hlipovec v Bistri. Tu preživi vse svoje nadaljnje življenje.

Po razburkanih otroških letih, v viharjih gospodarske krize in druge svetovne vojne, se kot osemnajstletnik zaposli pri Rudniku Mežica. Ljubezen do gozda in življenje v njem, pa čeprav težko gozdarsko delo, ga premami in takoj po prihodu od vojakov se zaposli pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec na gozdarskem obratu Črna. Tu je delal od leta 1947 pa vse do upokojitve leta 1982. Nikdar ga niso premamili: ne lažje delo, ne streha nad glavo na delovnem mestu, ne trenutno boljši zaslužki v industriji, pa tudi neugodne reorganizacije v gozdarstvu ne. Delal je praktično na vseh delih v gozdarstvu, največ pri sečnji in spravlilu lesa, zelo rad pa je imel dela pri gojenju gozdov.

Veselil se je upokojitve, kajti več časa je lahko posvetil lovu, predvsem opazovanju narave. Več časa je bilo tudi za pogovor z izvenzakonskim sinom Ivanom, zelo dobro pa se je razumel z družino nečakinje Olge, kjer je imel topel, varen dom.

Več kot trideset let je bil član LD Bistra. Na lov ni hodil zaradi plena. Tuje mu je bilo prepričanje, da mu mora doma na stenah viseti cela zbirka nagačenih živali ali rogovja. Največkrat je pustil divjad, jo raje opazoval in varoval po načelih vzornega lovca in varuha narave, v spoznanju, da je neokrnjena narava najlepša in da je takšna najdragocenejši okras življenskega okolja.

Naj se Francevo srce spočije v koroški zemlji, ki ga je s svojo lepoto, skrivnostnostjo, nepredvidljivostjo kot lovca, gozdarja in predvsem varuha narave tolikokrat privabila v svoj objem.

Janez ŠVAB

V SPOMIN

21. marca mineva pet let, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in babica

MAJDA SEDOVNIK
iz Mislinje

Za vsako toplo besedo najlepša ti hvala, v srcih naših vedno boš ostala. Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njenem preranem grobu in prižigate sveče.

Žalujoci: mož Stanko, otroci: Slavko in hčerka Martina z družinama, Drago in Karla

Bolečina da se skriti,
pa tudi solz ni težko zatajiti,
le drage naše mam'ce
nihče ne more več vrniti.
Bilo je življenje, a je odšlo,
bil je le hip, vendar bogat
in plemenit.

• 1968
+1997

JANEZ NAGLIČ

V domu našem je praznina,
v srcih je še vedno bolečina,
tebe Janez več med nami ni,
a v spominih naših večno boš živel.

V ponedeljek, 15. decembra smo se na jernejskem božjem vrhu, v velikem številu sorodnikov, sosedov, znancev in prijateljev, poslovili od mladega prijatelja Janeza Nagliča, ki je bil žrtev prometne nezgode. Se narava je ta dan kazala žalosten obraz, kot da žaluje z nami.

Janez se je kot prvorojenec rodil 18. januarja 1968 na Otovi domačiji v fari sv. Jerneja nad Muto, kjer je skupaj z bratom Tonijem odrasčal svoje otroštvo in mlada leta. Bil je vesten in marljiv. Rad je pomagal doma in drugim, kjer je videl potrebo. Kot član mladinske organizacije "Mladi izpod Bricnika", se je družil z mladimi in jim dajal koristne ideje in pobude. Ko so pred več leti začeli graditi novo hišo, se je z vsi ihito trudil skupaj z družino, da bi bil novi dom čimprej pod streho.

Kako se je skupaj s starši veselil vselitve v novi dom ter sanjal o svoji družinici, a žal so bile to le sanje in upi. Kruta usoda je pokopala vse to hrepenenje, ko je šel na delo, ga je v zasedi čakala kruta smrt. V njegovem domu in med mladimi je nastala velika praznina, ki je še dolgo, dolgo ne bo zacelil čas. Staršem ostaja v tolažbo in upanje sin Tone in posvojjenka Suzana, ki nosita skupaj s starši bolečino v srcu.

Dragi Janez! Težko se je sprijazniti z resnico, da te ni več med nami. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Ludvik MORI

• 1909
+ 1997

FRANCKA KLEMENC

Francki Klemenc je življenska luč dogorela ravno na sveti večer, ko so povsod gorele lučke v veselje in spomin na Jezusovo rojstvo.

Njena življenska knjiga ima naslednjo vsebino: Beseda MATI je v njej zelo veliko in lepo napisana, saj je 9. otrokom dala življenje, ljubezen, jim omogočila soliden vstop v družbo, poklic, jim pomagala reševati probleme, jih negovala v ljubezni, spravljala v šolo, jim dajala toplo zatočišče in varno zavetje. Odlikovali sta jo skromnost in delavnost.

Francka se je rodila 27. februarja 1909 v Mislinji. Tu, v delavski družini, je preživljala tudi svoje otroštvo skupaj s tremi brati in dvema sestrama. Družina se je potem preselila na Glažuto, ki je bila od šole zelo oddaljena. Tako dolge poti v šolo otroci niso zmogli, zato je bila pokojnica prikrajšana za osnovnošolsko izobrazbo.

Na Glažuti se je spoznala z možem Lenartom, s katerim se je poročila 1932 leta. Preselila sta se na Tolsti vrh na Vetrško, nato pa sta kupila hišo v Mislinjski Dobravi. Z možem sta vsem devetim otrokom omogočila priti do poklica in vsi so si ustvarili družine. 25 vnukov in 24 pravnukov so ji ma pestrili življenje.

Francki je pred štirimi leti umrl mož in nekaj časa je samevala v hiši. Ko so ji začele popuščati moči, se je odločila in se preselila k družini sina Viktorja. Tu je bila deležna skrbne nege in pozornosti. Rada je prepevala in svoje zadovoljstvo prelivala v melodije, ki jih je nekoč veliko prepevala svojim otrokom.

Samo to te še prosimo, zemlja, daj pokojni mami Francki v svojih nederjih mirno in sladko spat.

Vsi njeni

• 1920
+1998

MARTINA KRAJNC

V nedeljo, 15. februarja smo se ob veliki množici znancev, prijateljev, sorodnikov in sosedov na perniškem božjem vrtu poslovili od Martine Krajnc, po domače Pehtove mame, babice, prababice, ki je po kratki in hudi boleznici umrla v slovenjegraški bolnišnici. Kakor ona sama, smo tudi mi skupaj z njo upali in želeli, da bi dočakala novo pomlad, a smrt je bila močnejša od njenega oslabelega srca.

Marini je stekla zibelka kot prvorojenki 6. januarja 1920 na Lebartovi domačiji v ostriški fari. Tam je odraščala svoje otroštvo in mladost ob sestri Marici in dveh bratih, od katerih je bil eden žrtev vojne, kar je močno ranilo srca vse družine. Ko je Martina dorasla v brhko dekletu, jo je kot cvet mladega dekleta našel Pehtov Peter, jo zasnil in rodila dva sinova: Petra in Pavla. V njunem skupnem življenju je bilo precej radosti in uspehov, pa tudi z udarci življenje ni prizanašalo. Le za las je manjkalo, da ni sredi najlepših let zla usoda vzela moža, sinovom pa očeta in kmalu za tem ji je nepričakovano umrla njena mati, na katero je bila zelo navezana in vse to jo je hudo potrla.

Tolažbo je našla v delu. Bila je dobra gospodinja in dobra šivilja, njena ljubezen pa so bile rože, ki jih je gojila v vrtu in na okenskih policah. Ko bi morala z možem slaviti 35 letnico poroke, je kruta, zahrbtna bolezen nepričakovano vzela možu življenje in njeno srce je znova zakravelo v bolečini in žalost ji je začela zdravje. Le druženje z ljudmi in gojenje cvetja jo je držalo pokonci.

Martina je prijateljela z vso sosesko in vsakdo, ki je prestopil prag pehtove domačije, je bil postrežen s kruhom in moštom ali čim drugim ali s prijazno besedo ali nasvetom ter povabilom, pridi še kaj. Že precej v letih se je rada udeleževala kuharskih tečajev in raznih srečanj ter posredovala svoje izkušnje drugim. Srečna je bila, da je imela potomce na domačiji.

Kako je bila priljubljena, je pokazal njen pogreb, ko se je velika množica od blizu in daleč zgrnila za njeno krsto, jo obsula s cvetjem in poklonila sveče. Hvala vsem! Hvala tudi vsem tistim, ki ste našo drago mamo obiskovali v bolnišnici in doma. Žalujoci vsi tvoji!

Ludvik MORI

ZAHVALA

Ne moremo izkajati bolečine,
naj nihče ne reče,
da vse mine.
Prišel je čas,
ko trud in delo tvojih pridnih rok
za vedno nam ostaja.

Ob vse prerani in nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in brata

IVANA KRANČANA
iz Mislinjske Dobrave

se vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, najlepše zahvaljujemo. Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih, govornikoma Jožetu Peršetu in Ivanu Merzdovniku za besede slovesa pred domačo hišo in pred odprtim grobom, hvala cerkvenim pevcem in moškemu pevskemu zboru Šmartno za zapete žalostinke ter g. nadžupniku Francu Rataju za spremstvo od domače hiše ter za pogrebni obred. Hvala tudi pogrebni službi Jerneja Zaveršnika iz Sentilja pri Mislinji.

Žalujoci: žena Mihela, otroci: Mihela, Marica, Edi in Marko z družinami ter sestra Marica in brat Tone.

V SPOMIN

Spet je tu pomlad,
z njo tvoje slovo,
ki nikoli ne bo pozabljeno.

25. marca je minilo drugo leto žalosti, od kar nas je zapustil dragi brat, mož, oče in dedek

JOŽE JEROMEL (Tisnikarjev oče)
iz Male Mislinje.

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci: žena Marija, sinovi: Zdravko, Vlado in Jože z družinama ter nečak Igor.

• 1903
+1997

Skromno, tiho si živela,
za nas si delala, skrbela.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.

MARIJA ŽVIKART

Ko smo prižigali drugo svečko na adventnem vencu in se je narava začela odevati v zimsko idilo, se je od nas za vedno poslovila naša mama in babica Marija Žvikart - Donikova mama iz Brd. Pokopali smo jo 14. decembra na šmarškem pokopališču.

Lučka življenja se ji je prižgala davnega leta 1903 v Škornikovi družini na sv. Janezu nad Radljami. Že kot mlada deklica je znala vsak čas dobro izkoristiti. Tako je ob šoli in paši še šivala, pletla in plela. Mami in očetu je bila v veliko pomoč na veliki, hriboviti kmetiji. Kot mlado dekletu se je morala spopasti z življenjskimi težavami in to jo je utrdilo v pravo mlado kmečko dekletu. Leta 1920 se je poročila na Donikovo kmetijo, ki leži nad reko Mislinjo, obdajajo pa jo gozdovi in strmi travniki. Ta kraj je zelo vzljubila in prirasel ji je k srcu.

Rodila je pet otrok, enkrat tudi dvojčici, kateri je imela še posebno rada. Skupaj z možem Matijo sta jih vzgojila v pridne otroke, ki so jima bili v ponos. Kruta usoda je že po devetih letih zakona iz njunega objema iztrgala hčerko Štefko, ki je umrla za hudo boleznijo.

Leta 1941 je naše kraje zajela vojna vihra. Naša babica je skupaj z dedkom po vseh njunih sposobnostih sodelovala in pomagala v NOV. Upanje po koncu vojne in po mirnem življenju je splahnelo, saj je nekje v Rusiji padel najstarejši sin Ivan. Vendar hudih trenutkov še ni bilo dovolj. V začetku petdesetih let je njen mož padel z drevesa in za hudimi poškodbami umrl.

Tako je ostala sama s tremi otroki na kmetiji, ki je potrebovala pridne roke. Vendar se naša babica ni vdala kruti usodi. Se bolj je svojo ljubezen razdajala svojim otrokom in pa kmečki zemlji, pridno jo je obdelovala, s tem pa ostala pokončna in trdna kot jeklo. To kmečko delo, ki ga je tako ljubila, jo je tudi ohranilo, da je lani, 31. oktobra praznovala svoj 94. rojstni dan. Ko smo jo obiskali, da ji sežemo v dlan in ji zaželimo še mnogo zdravih let, so se v njenih očeh zasvetile solze ter ji polzele po licih. Čez čas pa je dejala: "Hvala, da ste prišli, saj je to najbrž moj zadnji rojstni dan, čeprav bi rada dočakala 100 let." Kot bi čutila, da prihaja njeno slovo.

Ob izgubi naše mame, babice in prababice se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Lepa hvala sorodnikom, sosedom, govornikoma za tople besede doma in ob odprtem grobu in pevcem za zapete žalostinke. Posebna zahvala tudi gospodu nadžupniku Francu Rateju za pogrebni obred

Žalujoci: hčerki Marija in Milka ter sin Jože z družinami

		RAZVEDRILO	SLOVENSKA GLEDALIŠKA IGRALKA	POVZROČITI KOMU, DA SE MANJ ZAVEDA SEBE, DEJANJ	DŽAMIJA	PREDPLAČILO	
		HUDA NEZAVEST, OMEDEVICA					
		RIMSKI BOG LUBEZNI					
		BOLŠI KOZAREC KELIHASTE OLBIKE					
	PREŽELI CVETO PRIČNE POSTAJATI NEUPORABNO (ŽIVILO)		... IN PRIMEK IGRALNA KARTA			MIŠČAST ČLOVEK, ŠPORTNIK	
KOVAČNICA							
POLOŽAJ MED DVEMA ALI VEČ TOČKAMI			ZMIKAVT SIMBOL MIRU				
NIZEK ŽENSKI GLAS		GEISTER IZTOK STAREŠINA, VODJA			LITER TUDI, PRAV TAKO		
MOŠKO IME				IONESCO EUGENE STROJENA KOŽA DIVJADI			
SANJAČ, ZANEŠENJAK							
TOLSTOJ NIKOLAJEVIČ		PRISTANIŠČE				VRSTA VITAMINA	
ILAUNIG OŽBOLT AVTOR: ANICA HUDERNIK		OPRAVLJENA POT DO NEKEGA KRAJA IN NAZAJ					

KARNEVAL KOT GA ŠE NI BILO

SILVO JAŠ

Toliko ljudi in najraričnejših pustnih šem, kot se jih je v Mislinji zbralo letos, že dolgo ni bilo. Da je povorka dobro uspela, gre zaslu- ga turističnemu društvu Mislinja, sicer pa je nekaj več o karnevalu povedal član uprav- nega odbora društva Alojz KRENKER. "Vsi, ki smo to pripravljali, smo več kot zadovo- ljni. Denar smo dobili od turistične takse, nekaj pa od podjetnikov in delovnih orga- nizacij v občini. Na karnevalu so sodelovale skoraj vse vaške skupnosti. Posamezne sku- pine so sila domiselno ponazarjale vse tiste pomanjkljivosti in slabosti v občini, ki bi jih bilo do naslednjega pusta treba odpraviti. Pohvalno je tudi, da se je v prireditve vključila tudi osnovna šola in šolarji so dali pečat množičnosti prireditvi."

Kakorkoli že, letošnji pust je v mislinjski občini dobro uspel in lahko le upamo, da se bo vsaj kanček stvari, na katere je opozoril, do drugega leta popravilo ali uresničilo.

ZA RAZVEDRILO

REŠITEV KRIŽANKE IZ VIHARNIKA ŠT.2/98:
VODORAVNO: pompozen, EA, sel, z, PTT, Pi, IM, ON, RN, JO, varen, Etna, OŠ, osno- ven, SR, J, ari, oklešček, maj, mana.

ZIMA 1956

LUDVIK MORI

Te mlade fante: Petra, Pavla in Tonija, je fotograf ujel na sankah v zimi 1956 na Primožu nad Muto.

* 1921
+ 1998

IVAN DRETNIK - AJNŽIK V SPOMIN IN ZAHVALO

Dne 20. 2. 1998 smo se poslovili od našega zelo poznanega in priljubljenega kmeta p.d. Ajnžika, doma na Tolstem vrhu pri Ravnah na Koroškem.

Bolezenske težave dragega Hanzija so bile znane, toda vest o tako hitrem, tragičnem dogodku, je pretresla širšo javnost. Tega nismo pričakovali, želeli smo, da bi čimprej okreval, da bi lahko znijim zapet poklepotali o naši preteklosti in bodočnosti. Izredno bogate so bile njegove izkušnje, zato je bilo vedno lepo prisluhniti njegovemu razmišljanju.

Ajnžik je bil naš gozdarsko - kmetijski poslanec vse od 1945 do 1992, ko je zapustil poslansko klop v državnem zboru naše mlade države Slovenije. Temu prvemu parlamentu je ob konstituiranju tudi predsedoval. Bil je človek, ki je nadvse ljubil svojo Koroško in s tem svojo kmečko idilično podeželje.

Vse svoje sposobnosti je usmeril v razvojno kreativnost za lepšo prihodnost našega kmeta. To mu je bil osnovni cilj in ta se mu je do neke mere tudi uresničil. Angažiral se je kot takratni samoupravljalec, tako na področju kmetijstva kot gozdarstva z željo po čimboljšem sodelovanju. V kmetijski zadrugi Tolsti vrh je deloval vse od njene ustanovitve, v novi, skupni kmetijski zadrugi Prevalje pa je sodeloval prav tako od ustanovitve do ukinitve. Ob formiranju kmetijsko gozdarske zadruge Prevalje leta 1992 je prevzel funkcijo predsednika nadzornega odbora in jo upravljal do leta 1996.

Na področju gozdarstva se je z izredno zavzetostjo vključil leta 1963 ob sami združitvi gozdarstva v državni lasti in gozdarstva v lasti kmetov. S svojimi ambicijami je pomagal začrtati cilje bodočega razvoja kmečkega podeželja nasploh. Predstavniki kmetov, katerih na čelu je bil tudi Ajnžik, so uspeli priti do dobre organizacije: temeljne organizacije kooperantov gozdarstva, ki je bila res njihova, v kateri so lahko razreševali vsa kmečka vprašanja. V skupni slogi kmetov, strokovnih sodelavcev in tudi ožje politične skupnosti, je bil dosežen status, ki je bil za razvoj podeželja in obstoj našega kmeta življenjskega pomena. Postavljena je bila strategija razvoja od elektrifikacije, gradnje cest, telefonije, izboljšanja osebne standarda do izobraževanja kmečke mladine, ki je bila v predpostavljene časovnem obdobju tudi realizirana. Poleg strokovnih sodelavcev je bil nosilec vseh teh akcij tudi svet kmetov, katerega stalen član je bil tudi Ajnžik celih 30 let. Tri mandatne dobe mu je tudi predsedoval.

Poznan je bil kot izredno pošten in zavzet za vse kmete naše bivše občine od Kotelj do Koprivne. Posebno se je odlikoval po zavzetosti za solidarnost med kmeti. To je namreč omogočilo enakomeren razvoj našega celotnega podeželja tako, da je sleherni zakotni kmet prišel do zaželjene infrastrukture. Naj omenim, da smo bili pri reševanju teh življenjskih problemov za vzor celi Sloveniji in zato prejeli tudi visoka državna priznanja. Pri vseh teh uspehih ima tudi Ajnžik velike zasluge. Njegovo ime je z zlatimi črkami zapisano v minuli zgodovini, zgodovini uspehov, ki se najbrž zlepa ne bodo hitro ponovili. Za vse to je prejel nešteto pohval in priznanj berz kakršnekoli materialne vrednosti.

Aktiven pa ni bil samo v domači, kmečki organizaciji. Sodeloval je v centralnem delavskem svetu GG Slovenj Gradec kot član. Posebna zahvala pa mu gre za sodelovanje v HKS, kjer so se združevala in usmerjala velika razvojna sredstva. V nekaj mandatih je bil član skupščine občine Ravne ter predsednik odbora za gozdarstvo in kmetijstvo. Končno pa je bil zaradi velikih zaslug izvoljen za poslanca v prvi parlament naše nove države.

Bil je tudi zvest sodelavec in član uredniškega odbora Viharnika, ki ga je vsa leta bogatila s svojimi izvirnimi prispevki, ki so bili prosvetljevali kmečkega človeka.

Za hobi pa je rad čebelaril. Zavedal se je pomena čebelarjenja v naravi ter povezanosti s kmetijsko proizvodnjo. Aktiven je bil tudi v čebelarski društveni dejavnosti. S svojimi organizacijskimi sposobnostmi je deloval zelo pozitivno, predvsem kot dober strokovni pisec v revijah. Za uspešno delo je bil odlikovan z odličjem Antona Janše tretje in druge stopnje.

Še bi lahko naštevali njegove vrline toda naj zaključim z zahvalo za vse, kar je naredil dobrega za našega kmeta, za naš napredek in boljši jutri.

Hvala mu! Naj počiva v miru v prelepem domačem okolju.

Vsem sorodnikom: ženi, hčerkam, zetom, vnukom, sestram in ostalemu sorodstvu, izrekam v imenu gozdarjev, kmetijcev in čebelarjev iskreno sožalje.

Jože LOGAR

SREDI MESECA FEBRUARJA 1998 SMO SE POSLOVILI OD NAŠEGA DOLGOLETNEGA SODELAVCA, DOPISNIKA VIHARNIKA

IVANA DRETNIKA AJNŽIKA

PRED PETIMI LETI SMO V JUBILEJNI IZDAJI VIHARNIKA O NJEM ZAPISALI: "NJEVOVE PRISPEVKE NAJDEMO ŽE V PRVIH IZDAJAH OBVESTIL. V SVOJEM ZNAČILNEM SLOGU JE KRITIČNO PISAL O KMETIJSKI IN GOZDARSKI PROBLEMATIKI. NJEVOVE BESEDE NISO PRIZANAŠALE NOBENI OBLASTI, ČE JE MENIL, DA JE POTREBNA KRITIKE. VEDNO JE IMEL SVOJE MNENJE O ORGANIZACIJAH, V KATERIH JE BIL KOT KMET VKLJUČEN. S SVOJIMI PRISPEVKI JE MARSIKDAJ VPLIVAL NA ODLOČITVE RAZNIH ORGANOV O POMEMBNIH DEJANJIH PRI USTVARJANJU KMETIJSKE POLITIKE.

KOT POSLANEC V PRVI SKUPŠČINI NOVE DRŽAVE JE JAVNOST REDNO OBVEŠČAL O RAZPRAVAH IN SKLEPIH SKUPŠČINE. VPRAŠANJA S PODROČJA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA PA JE ŠE POSEBEJ KOMENTIRAL."

ZADNJE ČASE SE JE BOLJ POREDKO OGLAŠAL. BOLEZEN MU JE POBRALA VSO VOLJO DO ANGAŽIRANJA. ZADNJI NJEGOV ČLANEK SMO OBJAVILI LANI SREDI LETA.

POGREŠALI GA BOMO!

UREDNIŠTVO

AJNŽIKOVA SMREKA

Foto: Ida Robnik

PROIZVODNI SEKTOR

SPOŠTOVANI LASTNIKI GOZDOV

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec s štiridesetletnimi izkušnjami v gozdarstvu opravlja vsa dela v državnih gozdovih na Koroškem, strokovno brezhibno z usposobljenimi delavci, tehnično najboljšimi stroji, ki so prilagojeni za varno delo v gozdu.

Svoje izkušnje bi radi ponudili tudi vam, spoštovani lastniki gozdov na Koroškem. Želimo, da se prepričate o naši usposobljenosti in primernih cenah za delo v gozdu. Če se zanimate, vas vabimo, da se oglasite, mi pa vam bomo izdelali predračun za sečnjo, spravilo in odkup vašega lesa.

Prepričani smo, da vam lahko ponudimo ugodno ceno za:

- odkup lesa na panju
- za sečnjo in spravilo vašega lesa
- za odkup lesa na kamionski cesti

Gozdno gospodarstvo je teritorialno organizirano po rečnih dolinah.

Obrnete se lahko na:

- Poslovno enoto Radlje ob Dravi, tel. šte. 0602 71 421
odkupovalec: Ivan MARTINI
- Poslovno enoto Slovenj Gradec, tel. šte. 0602 41 262
odkupovalec: Zvonko SMONKAR
- Poslovno enoto Črna na Koroškem, tel. šte. 0602 38 - 100, 38 - 123
odkupovalec: Branko ŠIRNIK, dipl.inž. gozdarstva - tel. šte. 0602 85 199

Zagotavljamo vam pošteno in strokovno najboljšo opravljeno delo, brez odgovornosti za morebitne nesreče pri delu v gozdu, ki so seveda pogoste ter plačilo z najkrajšimi roki na Koroškem.

Pustite se presenetiti z našo ponudbo in nas pokličite!

Vodja proizvodnje: Mitja A. JANDL, dipl.inž. gozdarstva

DOBRE STVARI OSTAJAJO